Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИС ПАРТИИН БУРЯАДАЙ ОБКОМОЙ, БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ, МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДЭЙ ОРГАН

1921 оной ... 21-нээ гарана | № 94 (17217) | 1986 оной апрелиин 22, вторник | Сэн 3 мүн.

ВЕНОК ТАБИБА

БЕРЛИН. (ТАСС). Берлинэй Фридрихсфельдын районгдохи немец революционно хүдэлөөнэй тэмсэлшэдые мүнхэлэлгын хүүр хадаа ГДР-эй ниислэл хотын нангин газар болодог юм. Порфир шулуугаар бодхоогдоһон хүшөө тэрэнэй тэгэн дунда тобойжо байдаг. Энэ хүшөө дээрэ иимэ үгэнүүд һиилэгдэнхэй: «Үхэгшэд бидэниие һэргылнэ». Немец хүдэлмэришэнэй хүдэлөөнэй вождьнор Карл Либкнехтын, Роза Люксембургын, Эрнст Тельманэй, Вильгельм Пигэй, Отто Гротеволиин, Вальтер Ульбрихтын болон бусадай хүүрнүүд эндэ юм.

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь М. С. Горбачев түрүүтэй КПСС-эй делегаци апрелиин 19-дэ Фридрихсфельдэхи хүүртэ хүрэбэ.

СЕПГ-эй ЦК-гай Генеральна секретарь, ГДР-эй Гүрэнэй Соведэй Түрүүлэгшэ Э. Хонеккер, республикын партийна ба гүрэнэй бусад ажал ябуулагшад эндэ байлсаба.

Энэ ёһололдо хабаадагшад мемориал тээшэ ошожо, мраморна плитануудай дэргэдэ венок табиба. Веногой улаан лентэ дээрэ иигэжэ бэшээтэй: «Немец революционно хүдэлөөнэй элитэ ехэ ажал ябуулагшадта. СЕПГ-эй XI съездэдэ хабаадажа байһан КПСС-эй делегаци».

КПСС-эй делегаци болон ГДР-эй хүтэлбэрилэгшэд немец болон уласхоорондын коммунис хүдэлөөнэй элитэ ехэ ажал ябуулагшадай дурасхаалые ёһолбо. Советскэ Союзай болон ГДР-эй Гүрэнэй гимннүүд гүйсэдхэгдөө.

Мүнөөдэр—В. И. Ленинэй түрэһэн үдэр

В. И. ЛЕНИН. («В. И. Ленин, М. И. Ульянова Горкидо» гэһэн фото-зурагһаа). 1922 оной ...хын эхин. ТАСС-ай фотохронико.

БЕРЛИН. (ТАСС). КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь М. С. Горбачевой СЕПГ-гэй ЦК-гай Генеральна секретарь, ГДР-эй Гүрэнэй Соведэй Түрүүлэгшэ Э. Хонеккертой уулзалга апрелиин 20-до Берлиндэ болобо.

КПСС-эй болон СЕПГ-гэй, СССР-эй болон ГДР-эй хоорондохи хани харилсаае саашадань гүнзэгырүүлэн хүгжөөлгын асуудалнууд зүбшэн хэлсэгдэһэн байгаа. Уласхоорондын байдалай гол шухала асуудалнуудаар һанамжануудаа хэлсээ.

Хөөрэлдөөн үнэн зүрхэнэй оршон байдалда үнгэрбэ.

БЕРЛИН. (ТАСС). СЕПГ-гэй XI съездын хүдэлмэридэ хабаадажа байһан КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь М. С. Горбачев, КПСС-эй делегациин бусад гэшүүд СЕПГ-гэй ЦК-гай дэргэдэхи Арадай ажахые социалис ёһоор хүтэлбэрилгын түбэй институтда апрелиин 20-до хүрэбэ.

Институдай хүдэлмэрилэгшэд хүндэтэ совет айлшадаа хани халуунаар амаршалһан байгаа.

СЕПГ-гэй XI съезд хадаа ГДР-эй арад зоной ажабайдалда ехэ үйлэ хэрэг боложо байна гэжэ М. С. Горбачев институдай хүдэлмэрилэгшэдэй урда үгэ хэлэхэдээ тэмдэглээ.

Съезд дээрэ хэлсэгдэжэ байһан һайн үрэ дүнгүүд ба хараа түсэбүүдээртнай таанадые амаршалхые хүсэнэб гэжэ тэрэ хэлэбэ. Таанад һайнаар хүдэлөөт. Орон, предприяти болон гэр бүлэмнай саашадаа ямараар ажаһууха гээшэб гэжэ хүн бүхэнэй ерээдүйн тодорхой хараа түсэбүүдтэйгээр ажаһууха гээшэ асари ехэ хэрэг лэ! Таанадтай хамта бидэ социализмын аша туһаар үлүүсэ ехээр дашууранхайбди, олохон ушарта энээн тухай мартажархидагбди (зал соо һуугшадай дунда хүлгөөтэй болоно, альта ташалга). Бидэнэртэ бүхы юумэн дадал болошонхой. Ушарынь гэхэдэ, мүнөөнэй туйлалтанууд, тон һайн хараа түсэбүүд — эдэ бүгэдэ ехэ хэрэг лэ.

Бидэ манай хани барисаагаар, манай хамтын тэмсэлээр омогорходогбди гэжэ КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь үгэсэ үргэлжэлүүлбэ. 40 гаран жэлэй хугасаа соо ээм ээмээ ниилүүлэн дабшажа ябаһандаа омогорхонобди. Эндэ, немец газар дээрэ, хүдэлмэришэд болон тарялашадай түрүүшын гүрэниие байгуулһан ГДР-эй арадтай хамта бидэ омогорхонобди. Бидэ хододоо зэргэ дабшадаг, нэгэ нэгэндээ хододоо туһалдаг байгаабди. Манай хани барисаанай саашадаашье бэхижүүлэгдэхынь тула, энэ хани барисаанай ГДР-эй арадта, совет арадта шэнэ амжалтануудые асархынь, зол жаргал түхөөхынь тула Советскэ Союзай Коммунис парти, совет арад тэмсэнэ гэжэ съездын делегадуудай урда хэлэһэнээ мүнөө үшөө дахин дабтахые хүсэнэб. Ушарынь гэхэдэ, энэмнай Европодо, бүхы дэлхэйдэ айхабтар ехэ удха шанартай бшуу.

Эмхи зургаанай ажал ябуулгын гол шэглэлнүүд тухай институдай директор академик Г. Коцполек хөөрэбэ. Хүтэлбэрилхы партийна, гүрэнэй, ажахын кадрнуудые һурган бэлдэхэ, тэдэнэй мэргэжэлысынь дээшэлүүлхэ гээшэ манай институдай хүдэлмэрилэгшэдэй, тэрэ тоодо 30 профессорэй, бэелүүлхэ гол зорилгонуудай нэгэниинь болоно. Тэрэниие дүүргэгшэд оронной партийна комитедүүдтэ, предприятинуудта, научна эмхи зургаануудта амжалтатайгаар хүдэлнэ. Экономикын талаар научна ажал ябуулгые заалан хүтэлбэрилэгшэ болохо манай институт социалис ажахые хүтэлбэрилгын асуудалнуудаар научна шэнжэлгэнүүдые хэдэг. Тэрэ базова научна эмхи һэн тулада СССР-тэ болон ГДР-тэ,экономистнуудай хамтын комиссиин ажал ябуулгада сэхэ хабаададаг юм.

Хүтэлбэрилгын ба проект табилгын автомат түхеэрэлгэнүүдэй асуудалнуудаар хүтэлбэрилхы кадрнуудые бэлдэлгын өөрсэ шухаг түб нёдондо жэлэй һүүл багта эндэ байгуулагдаа һэн.

КПСС-эй делегациин гэшүүд институдай научна лабораторинууд соогуур ябажа хараһан, эрдэмтэдтэй хөөрэлдэһэн, электронно-тоолон тодорхойлолгын техникэ хэрэглэлгэдэ үндэһэлдэг арадай ажахые хүтэлбэрилгын научна онол аргануудтай дэлгэрэнгыгээр танилсаһан байгаа.

М. С. Горбачев институдай хүдэлмэрилэгшэдтэ баяр баясхалан хүргөөд, шэнжэлэлгын ба бодото хүдэлмэридөө таанад зүб замаар дабшажа ябанат гэжэ тэмдэглээ.

КПСС-эй делегаци энэ үдэр Потсдамай округто хүрэбэ. Олон мянгаад ажаһуугшад ленинскэ партиин түлөөлэгшэдые хани халуунаар амаршалаа.

СЕПГ-гэй окружной комитедэй хүтэлбэрилэгшэдтэй хөөрэлдөөн болобо.

М. С. Горбачев партиин Потсдамай окружкомдо дурасхаалта Улаан туг барюулһан байгаа. Окружкомой нэгэдэхи секретарь Г. Ян энэ тугые абахадаа, КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарьта үнэн зүрхэнһөө баяр баясхалан хүргөө. Энэ Улаан туг округой коммунистнуудта тон үнэтэй сэнтэй, тэрэниие барижа, тэдэ Майн 1-нэй жагсаалда гараха юм гэжэ тэрэ хэлэбэ.

АХА ДҮҮ ОРОНДО БОЛОҺОН УУЛЗАЛГАНУУД

Удаань КПСС-эй делегаци илалтата 1945 оной зун СССР-эй, США-гай ба Великобританиин гүрэнүүдэй болон правительствануудай толгойлогшонорой түүхэтэ Потсдамай конференциин болоһон «Цецилиенхоф» ордондо хүрөө. 1952 ондо ордон соо музей нээгдэһэн байгаа. Хахад миллион шахуу хүн зон жэл бүри эндэ орожо харадаг юм.

М. С. Горбачев, КПСС-эй делегациин бусад гэшүүд конференциин болоһон зал, совет делегациин хүдэлмэриин таһалга болон музейн бусад байшангууд соогуур ябажа хараба.

Музей соо суглараашадта хандан, М. С. Горбачев иигэжэ хэлэбэ: «Эндэ ороһон хүн бүхэн эрхэ бэшэ түүхэдэ хандаха ушартай болодог. Юуб гэхэдэ, эндэл хүн түрэлтэнэй бүхы түүхэ соо болоһон эгээн шуһата дайнай дүнгүүд гаргагдаа бшуу. Тиимэһээ эндэ хүн түрэлтэн, тэрэнэй хуби заяанууд тухай шэбшэнгүй байхаар бэшэ.

Эндэ табигдаһан документнүүд дээрэһээ харахада, Потсдамска конференциин һүүлээр Гитлерэй засагта эсэргүү нэгэдэлэй гүрэнүүдэй хүтэлбэрилэгшэд үни удаан саг соо амгалан байдал хангаха найдал түгэс үгэнүүдые бэе бэедээ хэлэжэ тараһан байна гэжэ үшөө дахин һануулая. Тэдэ үгэнүүдынь мүнөөшье удха шанараа гээгээгүй байһаар.

Бүмбэрсэг дэлхэйн ондоо районуудта сэрэгэй зүришэлдөөнүүдэй боложошье байгаа һаа, Европо түбиин хүн зон 40 гаран жэл соо амгалан тайбан ажаһуунабди гэжэ, нэгэ талаһаа, бидэ мартаха ёһогүйбди. Энэ хадаа социалис оронуудай, тэрэшэлэн амгалан байдал тээшэ эрмэлзэдэг бусад гүрэнүүдэй хубитын ашаар туйлагдаһан эб найрамдалай тала баридаг хүсэнүүдэй асари ехэ илалта мүн болоно.

Нүгөө талаһаа, манай ажаһуугаа үе саг ехэ аюултайшье, һанаа зоборитойшье саг гэжэ бидэ мэдэнэбди. Мүнөө зарим нэгэн сэрэгэй талаар булюу байдалтай боложо, бүхы дэлхэйе зонхилхо гэһэн хуурмаг хүсэлөөр сэдьхэлээ һамааруулна. Энэ бүгэдын ядерна буу зэбсэгэй бии болоһон үедэ тохёолдоһые хараадаа абаха болоо һаамнай, тэдэнэй политикынь ямар аюултайнь абаһаар харагдаха байха. Тиимэһээл эб найрамдал тээшэ эрмэлзэдэг, ямар үнэ сэнгээр энэ амгалан байдал олдооб гэжэ ойлгодог хүн бүхэн дэлхэйн хоёрдохи дайнай эгээл эндэ, Потсдамда, гаргагдаһан үрэ дүнгүүдэй хии хооһоор хосорхогүйн тула хүсэ шадалаа гамнангүй бүхы юумые хэхэ ёһотой. Юрэдөөл, энэ музей соо һайса бодомжолхо юумэн хуу бии.

Үнгэрһэн дайнай ба дайнай һүүлэй хүгжэлтын эгээн шухала үрэ дүнгүүдэйнь нэгэн хадаа мүнөө бии байгаа ГДР мүн гэжэ КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь үгэеэ үргэлжэлүүлхэдээ һануулаа. Мүнөөдэрэй ГДР — Советскэ Союзай найдамтай ехэ нүхэр ба Европын түбтэ эб найрамдал сахин хамгаалгын хүсэтэ үндэһэ баримта мүн болонхой. Тиигэбэшье, бидэ ерээдүй тухайгаа бодомжолхо ёһотойбди гэжэ тэрэ хэлээ. Энэл асуудалда СЕПГ-гэй XI съезд зорюулагдаа. Энэ съездын делегадуудай нэгэн үсэгэлдэр үгэ хэлэхэдээ, иигэжэ мэдүүлээ: социализмын хүсэтэй болохо бүри, эб найрамдал, амгалан байдал найдамтайгаар сахигдана. Нүгөө талаһаа, өөрынгөө хүгжэлтые гүйсэд хангахын тула социализмда баһал эб найрамдал хэрэгтэй бшуу гэжэ тэрэ депутат һанамжалаа. Һайн удхатай үгэнүүд, үнэн зүб үгэнүүд!

Энэл һанамжа манайшье партиин XXVII съезд дээрэ, мүн бусад аха дүү партинуудай съезднүүд дээрэ нэгэн дуугаар хэлэгдээ гэжэ М. С. Горбачев тэмдэглэбэ. Энэ һанамжа болон манай ерээдүйдэ бэелүүлхээр табиһан түсэбүүд арадуудаймнай юун тухай бододогые, ямар юумэндэ эрмэлзэдэгые эли тодоор гэршэлжэ үгэнэ бшуу. Эб найрамдал сахин хамгаалха хэрэгтэ бүхы хүсэл, оролдолгоёо зорюулхаар бэлэмбди.

Аша үрэтэй хүдэлмэри хэжэ байһанайнь түлөө музейн хүдэлмэрилэгшэдтэ КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь талархалаа элирхэйлээ. Танай хүдэлмэри үнгэрһэн үе сагые зүбөөр ойлголгодо туһална, тэрээнһээ һургаал абаха арга олгоно. Үхибүүдтэ амгалан байдал ба зол жаргал асардаг совет сэрэгшын һүр һүлдые харуулһан РСФСР-эй арадай уран зурааша О. С. Кирюхинэй скульптурые тэрэ музейдэ бэлэг болгон барюулаа.

Музейн хүндэтэ айлшадай дэбтэр соо М. С. Горбачев иимэ тэмдэглэл хэбэ:

«Фашизмые һамна бута сохиһоной болон Европодо үнэн зүб үндэһэтэй эб найрамдал тогтоолгын ёһото һүлдэ болоһон Потсдамска конференциин үнгэргэгдэһэн газар — Цецилиенхофтой танилсалга минии ухаан сэдьхэлдэ гүнзэгы дурсамжа болон оробо. Потсдамска конференци хадаа ниитын элдэб байгуулалтатай гүрэнүүдэй хоорондо харилсаа холбоо тогтоожо болохоор байһан ушарай жэшээ мүн һэн.

«Потсдам ба Ялта Европые хоёр болгожо таһалаа» гэһэн баталамжын үнэн байдалтай эбсэшэгүйень, хуурмаг удхатайнь үе саг харуулна. Үнэн дээрээ эдэл хотонуудта болоһон конференцинүүд Европын бүхы гүрэнүүдэй амгалан ёһоор, эрхэ сүлөөтэйгөөр болон демократиин үндэһэн дээрэ хүгжэхэ эрхэ байдал хангаа юм. Үнэн дээрээ баруунай үзэл баримталагшадай сэрэгэй булюу байдалтай болохо эрмэлзэл, Баруун Германиин ээрхэг туримхэй һанаашалгануудые һэргээхэ һэдэлгэнүүд Европые хоёр анги болгоо. Советскэ Союз, социалис хани барисаата бүхы оронууд энэ хоёр боложо таһаралгые дабан усадхаха талаар, бүгэдэ Европын саашанхи хүгжэлтын үндэһэн дээрэ шахардуу шанга байдалые һулаpуулха зорилгоор хүсэ шадалаа гамнангүй оролдохо байна».

М. С. Горбачевтой, КПСС-эй делегациин гэшүүдтэй аяншалгадань СЕПГ-гэй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, ЦК-гай секретарь Г. Миттаг ябалсаба.

«УЛААН СУББОТЫН» ДОХЁОНУУД

НАРИН СЭМБЫН КОМБИНАТ

...үйлэдбэриин «В» ...сsubботнигой үдэр ...часта эхилхэ байонхинь зургаа ха...дэлмэриингөө газарта ...станогуудаа хүдэлгэжэ ...һэн. ...30 минутада цехтэ ...найй, түрүүшын хэдэн ...метр бүд нэхэгдээд ...

...нье үдэртэ ажа... эхилдэг аад, харин ...һайндэр гүб даа,— ...ой партийна органи... секретарь Е. Р. Кури...лэнэ.— Илангаяа энэ ...ы юумэмнай эмхитэй ...

...түрүүшынгээ «сахил...дагһа» үлгэхэмнай,— ...Романовна тэрэнээ ...рүүлбэ. «В» халаанай ...ленинскэ суббот...р халаанайнгаа нор...часай орондо 7 час ...хэ үүсхэл гарган...даа!» гээд тэндэнь ...

...нэхэлгын үйлэдбэ...хүн субботнигто га...тэрэ тоодо 5 пенсио...Хоёрдохи халаандань ...ы тухай хүн гара...Эдэнэр дүн хам...анга гаран метр бүд ...тотой.

...«В» халаанайхид ...3120 метр нэхэхэ ...һээ гадуур үшөө ...нэхэхэ уялга абан...

...уялгаяа заабол ...бди,— гэнэ халаанай ...Е. И. Мелкоедова.— ...арга шадаба...мэдэхэ хадаа тии...

...Ивановна иимэ ...гаар хэлэхэ эрхэтэй ...жэлэй саана на...сэмбын комбинадай нэ...цехтэ ерээд, түрүүн ...р, һүүлдэнь хинаг...лөө. Үйлэдбэриһөө ...гүйгөөр Москвадахи ...промышленностиин ...дүүргээ. Нёдондо ...халаанай мастераар ...

...тнигой штаб халаанай ...дай таһалга соо ...ябуулна. Байд гээд ...фон хангирна. Улаа...үдые үбсүүндээ хадаһан хүнүүд ороод лэ гарана. Элдэб асуудалаар тэдэнэр штабай гэшүүдһээ тобшо тодорхой харюунуудые тэрэ дороо абана.

Часаа хараһаар нэхэлгын үйлэдбэриин начальник А. И. Вильдяйкин орожо ерэбэ.

— 9 сагта түрүүшынгээ дүнгүүдые согсолхобди. Зондоо дуулгаа гээшэ аабзабди?

— Дуулгаа даа,— гэжэ штабай гэшүүн цехэй профкомой түрүүлэгшын орлогшо Н. И. Исаева харюусана.— Бүдэй сорт бүхэнөөр хэды метр гарһаниие хуу гүйсэд тэмдэглэжэ байхабди,— гээд хүсэнэглэһэн нэгэ саарһа харуулна. «Ангара», «Снежана», «Альбина», «Эллада», «Байгал», «Баргажан» гэһэн һайхан нэрэнүүдтэй бүдүүд энэ үдэр нэхэгдэхэ юм байна.

Штаб соохи столнууд дээрэ субботнигто шалгарагшадые шагнаха грамотанууд, К. Паустовскиин «Золотая роза» гэһэн номууд сомоотой. Хажуудань хайрсаг соо — плюш баабгай, шандаганууд, аяга табагууд. Зүб даа, эндэмнай эхэнэрнүүд хүдэлнэ ха юм.

Цех руу дахин ороходомнай, нарин сэмбын комбинадай парткомой секретарь Д. П. Могоева алдар суута нэхэгшэ В. В. Федосееватай хөөрэлдэжэ байба.

— Энэ Валентина Васильевнамнай 27 жэл соо эндэ хүдэлхэ үедөө нэгэтэшье бюллетеньдэ гаража үзөөгүй юм байна,— гээд Дарья Пурбуевнагай хэлэхэдэнь:

— Үшөө гушан жэл болотор энэ мэтээр лэ үбшэнһөө нэгэшье үдэр һаатангүй ажаллаха һанаатайб,— гэнэ Валентина Васильевна

Бухыдөө энэ үдэр нарин сэмбын комбинадта 2790 хүн «улаан субботодо» гараа. Тэдэнэр 1 миллион 665 мянган түхэригэй продукци үйлэдбэрилөө. Арбан хоёрдохи табан жэлэй жасада 8700 түхэриг салин хүлһэн болон продукци худалдалгаһаа абтаһан 40 мянган түхэригэй ашаг олзо дамжуулагдаа. Нооһо угаалга-хатаалгын цех, 6 бригада арьбалагдаһан материал дээрэ хүдэлжэ гараа.

Н. БАДМАРИНЧИНОВ.

ШЭЛЭЙ ЗАВОД

— В. И. Ленинэй түрэһэн үдэрые эгээл үндэр бүтээсэтэ ажалаараа тэмдэглэхэ ёһо заншал манай заводто үнинэй тогтонижонхой,— гэжэ оньһожоруулагдамал шэлэй заводой парткомой секретарь Б. А. Лев хөөрэнэ.— Мүнөө предприятиимнай ехэнхи хүдэлмэришэд шэл хайлуулдаг пэешэнүүдэй заһабарилгада ажаллана. Эндэ «Теплостройн» хэдэн бригада заһабарилга хэнэ.

Заводой цех, участогаар ябахада, габшагай ажал бурьялжа байгаа һэн. Эндэ шэл һунаан татажа гаргадаг түхеэрэлгэнүүдые заһабарилдаг бригадын бригадир А. Г. Бурухинтай уулзажа, ажал хэрэгүүдээрнь һонирхобобди.

— Түхеэрэлгэнүүдэй заһабарилгада 150 хүн хүдэлнэ. Онсолон, Л. А. Васильевай хүтэлбэрилдэг бригадын коллектив түхеэрэлгэнүүдэй электрохабсаралгын хүдэлмэри хэжэ байнхай. В. И. Каратуевай бригадынхид түхеэрэлгэнүүдые һайн шанартайгаар заһабарилна,— гэжэ А. Г. Бурухин хөөрэнэ.

Шэл үйлэдбэрилэн гаргадаг цехтэ ороходомнай, цехэй хүдэлмэришэдһөө гадна бусад цехүүдэй гэшүүд эндэ хирпиисэ ябталжа байба. Бүхыдөө тэдэнэр коммунис субботнигой үдэр 470 тонно хирпиисэ ябталһан байха юм. Цехэй байшангай хажуугаар хэдэн арбаад хүдэлмэришэд газар малтана. Тэдэнэр заводой ахамад инженерэй орлогшо В. В. Кондрашовой хүтэлбэри доро шэнгэн түлишэ дамжуулдаг соргонуудые газарта табихын тула траншей малтаба.

Транспортна цехэй жолоошод автомашинануудаа техническэ хаpалгада бэлдэнэ. Заводой үнинэй жолоошон И. М. Гущин автомашинаяа саг үргэлжэ шалгажа, заһабарилжа байдаг. Тиимэһээ машинань холын рейсдэ гарахаар бэлэн байдаг юм. Субботнигой үдэр тэрэ нүхэдтөө туһалан, автомашинануудые заһабарилалсаһан байха юм. Контейнернэ отделениин А. А. Болотовой хүтэлбэрилдэг бригадын коллектив шэл багсалха 50 хайрсаг бүтээхэ даабарияа сүм бэелүүлээ. Мүн П. Г. Егоровагай ударидадаг бригадын гэшүүн габшагайгаар хүдэлжэ, 64 кубометр модо болбосоруулһан байна.

Ажалай һайндэрэй үдэр хүдэлжэ олоһон 4750 түхэриг заводой хүдэлмэришэд арбан хоёрдохи табан жэлэй жасада дамжуулаа.

Д. АМОГОЛОНОВ.

ХОРИ

Районой ажахынууд коммунис субботнигой үдэр хэзээ хэзээнэйхиһээ һайнаар, бүтээсэ ехэтэйгээр хүдэлбэ. Жэшээнь, Хүлэй совхоздо энэ үдэр бүхыдөө 320 хүн хүдэлһэн байна. Малшад өөһэдынгөө ажалладаг газарта хүдэлөө ааб даа. Харин бэшэ хүдэлмэришэд энэ үдэр ой гаража, 2.500 һургаар отолжо, 50 кубометр барилгын модо бэлэдхэбэ. Гадна 30 гектар сабшалан шулуу шохойһоо сэбэрлэгдээ. Ниитэжэ тус совхозой ажалшад табан жэлэй жасада 1.160 түхэриг оруулба.

Тиихэдэ Хүрбын совхозой хүдэлмэришэд баһал эршэмтэйгээр ажаллажа, табан жэлэй жасада 3.900 түхэриг оруулба. Эндэхид баһал барилгын модо бэлэдхэһэн, 4 километр посхоод бариһан байна. Тээгдын дунда һургуулиин һурагшад совхоздоо ехэ туһалаа. Тэдэнэр малай байрануудые сэбэрлээ, тосхоноо болбосон түхэлтэй болгохо талаар ехэ хүдэлмэри хээ. Тиихэдэ Дээдэ-Тайлсын совхозой хүдэлмэришэд габшагай һайнаар ажаллажа, табан жэлэй жасада 1.100 түхэриг мүнгэ оруулба.

Районой промышленна предприяти, барилгын эмхинүүдэй коллективүүд ажаллажа олоһон салин хүлһэеэ арбан хоёрдохи табан жэлэй жасада оруулаа.

Г. БАДМАЕВ.

ТҮСЭБТЭ ТАБАН ЖЭЛЭЙ ГАБШАГАЙ ЭХИН

Байгша оной нэгэдэхи кварталда нэгэдэлнүүд болон предприятинуудай ажалай эдэбхи үүсхэлые бадаруулһанай үндэһөөр промышленностиие хүгжөөлгын дэлисэ ургаһан, тэрэнэй олонхи һалбаринуудай хүдэлмэриин технико-экономическа үрэ дүнгүүд һайжаруулагдаһан байгаа. Нёдондо жэлэй энэ үеынхитэй жэшэбэл, продукциин ниитэ хэмжээн 6,7 процентээр ургаа. Ажалай бүтээсэ 6,3 процентээр дээшэлжэ, энээнэй ашаар үйлэдбэриин ургалтын 94 процент абтаһан байна. Гол шухала зүйлэй олонхи эдлэл хэрэгсэлнүүдые үйлэдбэрилхэ талаар хараалагдаһан даабаринууд үлүүлэн дүүргэгдээ гэжэ 1986 оной нэгэдэхи кварталда СССР-эй промышленностиин гүрэнэй түсэбэй дүүргэлтын дүнгүүд тухай СССР-эй Центральна статистическэ управлениин мэдээсэл дотор хэлэгдэнэ.

Бүтээн гаргагдаһан продукциин өөрынь үнэ сэн хямдаруулагдаа, материал багаар гаргашалагдаа, ашаг олзо дээшэлүүлэгдээ.

Нефтиин промышленностиин министерствэһээ бэшэ бүхы промышленна министерствэнүүд, союзна республиканууд, продукци худалдаха түсэбөө дүүргэһэн байна.

Продукциин ниитэ хэмжээнэй хахадһаа үлүү хубиие үйлэдбэрилдэг промышленностиин нэгэдэлнүүдэй, предприятинуудай гурбанай нэгэ хубинь ажахы эрхилэлгын шэнэ эрхэ байдалда хүдэлнэ. Үнгэрһэн жэлэй энэ үеынхитэй жэшэбэл, олонхи министерствэнүүдтэ договорой уялгануудые бэелүүлгын хэмжээн дээшэлүүлэгдээ.

Бүхы союзна республиканuудай промышленность саашадаа хүгжөөгдэһэн байна.

Агропромышленна комплексын һалбаринуудта гүрэнэй нөөсэнүүдэй түүхэй эдһээ гол продуктнуудые үйлэдбэрилгэ дээшэлүүлэгдэжэ, түсэбөөр хараалагдаһан даабаринууд дүүргэгдэбэ.

Газ, нүүрһэ олзоборилон абаха, булад, хабтайлгагдамал хара металлнуудые түмэрэй руда, минеральна үтэгжүүлгэнүүдые, ургамалнуудые хамгаалха химическэ хэрэгсэлнүүдые, металл отолдог станогуудые, кузнечно-прессэй машинануудые, промышленна рободуудые, приборнуудые, автомат хэрэгсэлнүүдые, тоолон тодорхойлолгын техникэ, хүдөө ажахын машинануудые, барилгын модо, саарһа, хабсаргагдамал түмэр-бетон үйлэдбэрилхэ түсэб дүүргэгдээ.

Арадай хэрэглэмжын олохон эд бараа үйлэдбэрилэн гаргаха даабаринууд үлүүлэгдэбэ. Түсэбһөө гадуур 26 миллион дүрбэлжэн метр бүд, 5 миллион хэһэг дотор болон гадар нэхэмэл хубсаһан, 1,9 миллион паар гутал, 28 мянган радиоприемно түхеэрэлгэ, 11 мянган телевизор, 16 мянган холодильник болон хүргэлгын түхеэрэлгэ, 49 миллион түхэригэй мебель болон бусад олон продукци үйлэдбэрилэгдөө. Һэрюун ундаа, аршаан ба жэмэсэй шүүһэ үйлэдбэрилэн гаргалга 26 процентээр дээшэлүүлэгдээ.

Промышленна предприятинуудые оньһото техникээр зэбсэгжүүлгын, һэльбэн шэнэлэлгын хэмжээнүүд ургаа. Нёдондо жэлэй энэ үеынхидэ орходоо 30 процентээр үлүү ехэ капитальна һомололгонууд эдэ зорилгонуудта гаргашалагдаһан байна.

Промышленностиин һалбаринуудые үйлэдбэриин дүнөөнэй хэрэгсэлнүүдээр хангалга үргэлжэлүүлэгдэбэ. 1500 гаран автомат, роторно-конвейерно оньһожоруулагдамал поточно лининүүд тодхогдон табигдаһан, 1000 шахуу участок, цех болон үйлэдбэри үргэлжэ дээрээ оньһожоруулагдаһан, автомадаар хангагдаһан байгаа. Нөөсэнүүдые алмадаг түрүү һайн технологи хэрэглэлгэ үргэдхэгдөө. 290 шэнэ түхэлэй промышленна продукци, тэрэ тоодо, конструкционно материалнууд, түлишын промышленностьда, машина бүтээлгэдэ, хүдөө ажахыда хэрэглэгдэхэ ашаг үрэ ехэтэй түхеэрэлгэ бүтээн гаргагдажа эхилһэн байгаа.

Машина бүтээлгын комплексын һалбаринуудта түрүү һайн түхэлэй машинанууд болон түхеэрэлгэнүүд: тоото программна жолоодолготой станогууд, промышленна рободууд, үйлэдбэриин модульнууд, тоолон тодорхойлолгын техникын хэрэгсэлнүүд үргэнөөр бүтээн гаргалга хүгжөөгдэбэ.

Хара металлургида һайн сортын булад, хабтайлгагдамал бата бэхи булад, бусад түхэлэй металлопродукци үйлэдбэрилгэ дээшэлүүлэгдээ. Энээнэй ашаар арадай ажахыда 700 мянга гаран тонно хэмжээнэй металл алмагдаһан байгаа.

Целлюлозо-саарһанай промышленностьда продукциин шэгнүүрые хорооһоной ашаар 300 мянга шахуу кубометр модо алмаха арга олгоо.

Олохон һалбаринуудай ба үйлэдбэринүүдэй хүдэлмэриин технико-экономическа үрэ дүнгүүд һайжаруулагдаба.

1986 оной нэгэдэхи кварталда үйлэдбэриин ургалтын үндэр эршэ дэлисэ нёдондо жэлэй түрүүшын кварталда продукци үйлэдбэрилгын бага ургалтатай (2 процент) зарим тэды холбоотой байна.

Нэгэдэхи кварталда зарим нэгэдэлнүүд болон предприятинууд үйлэдбэриин ниитэ хэмжээнэй, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлгын, продукциин үнэ сэнгые хямдаруулгын, нөөсэлгэнүүдэй талаар түсэбүүдээ дүүргэбэгүй гэжэ СССР-эй Центральна статистическэ управлениин мэдээсэл дотор хэлэгдэнэ. Эрдэм, техникэ хүгжөөхэ түсэбтэ даабаринууд гүйсэд бэелүүлэгдэбэгүй.

Нефть олзоборилхо, гүрэндэ худалдаха талаар хараалагдаһан кварталайнгаа даабаринуудые Нефтиин промышленностиин министерство дүүргэжэ шадабагүй.

Переменнэ тогой электродвигательнүүд, сернэ кислота, үнгэтэ телевизорнүүд, мүн ехэ ашаг үрэтэй зарим зүйлэй продукци: түмэрэй порошогууд, хоолойнууд, хоолой соргонуудай детальнууд, пневморапирна нэхэлгын станогууд, барилга дээрэ түгэсхэлэй хүдэлмэриие үргэлжэ дээрэнь оньһожоруулгын станцинуудые үйлэдбэрилгэ түсэбөөр хараалагдаһанһаа багаар гаргагдаһан байна.

Ой модоной, целлюлозо-саарһанай ба модо болбосоруулгын, Хүнгэн промышленностиин министерствэнүүдэй нэгэдэлнүүд, предприятинууд продукцяар хангаха талаар хэлсээ баталһан уялгануудаа дүүргэлгэдэ ехэ гээгдэлдэ оробо.

КПСС-эй XXVII съезд дээрэ табигдаһан зорилгонуудые бэелүүлхэдээ, промышленностиин нэгэдэлнүүдэй ба предприятинуудай коллективүүд 1986 оной түсэбые амжалтатайгаар дүүргэхын тула бии байгаа арга нөөсэнүүдээ элсүүлэн хабаадуулна.

(ТАСС).

НАРИЖУУЛАН ҺАЙЖАРУУЛХА

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

КПСС-эй Ахын райкомой пленум болоожо, «КПСС-эй XXVII съездын дүнгүүд болон районой партийна организацин зорилгонууд» гэһэн асуудал зүбшэн хэлсэбэ. Энэ асуудалаар элидхэлые партиин райкомой нэгэдэхи секретарь А. С. Галсанов хээ.

КПСС-эй XXVII съездын шиидхэбэринүүдые амжалтатайгаар бэелүүлхын тула нэн түрүүн эрдэм-техникын дэбжэлтын үндэһэ һуури дээрэ районой экономикые хүгжөөхэ талаар хэмжээнүүдые бэелүүлхэ ёһотойбди гээд элидхэлшэ тэмдэглэбэ. Мүн эмхидхэлэй болон политическэ хүдэлмэриие һайжаруулха, экономическа болон социальна хүгжэлтые хүтэлбэрилхэ онол арганууды нарижуулан һайжаруулха хэрэгтэй.

Ахын геолого-бэдэрэлгын экспедицин коллективэй урда ехэ зорилгонууд табигданхай. Мүнөө Самартын ашагта малтамалнуудые ашаглалга эхилхэнэй. Энэ табан жэлдэ хэдэн тэрэ бүри хүгжөөгдэхэ байна. Тиихэдэ лесхозой коллектив хүн зоной хэрэглэхэ бүтээгдэхүүн гаргалгые хоёр дахин ехэ болгохо ёһотой. Районой харгы зам муу байдалтай. Тиимэһээ Орлигһоо Мондо хүрэтэр харгы муугаар, ехэ удаахан хэгдэнэ. Мүн Аха гол дээгүүр хүүргэ барихэ асуудал олон жэлдэ шиидхэгдэнэгүй.

Энэ табан жэлдэ капитальна барилгада шиидхэлгэ хүбилгаа дахаа ёһотой. Арбан нэгэдэхи табан жэлдэ зарим тэды барилга хэгдээ. Гэбэшье түсэбөөр хараалагдаһан барилга дүүргэгдээгүй байна. Районой колхозуудта барилга муугаар хэгдэнэ. Олон барилга эхилэгдээд, дүүргэгдээгүй байһаар. Энэ жэлдэ бүхыдөө 4.392 дүрбэлжэн метр гэр байра ашаглалгада үгтэхөөр хараалагдана.

Хүдөө ажахын хүдэлмэришэдэй урда айхабтар ехэ зорилгонууд табигданхай. Гэхэтэй хамта РАПО-гой ахамад мэргэжэлтэд, хүтэлбэрилэгшэд хүдэлмэриие хүбилгаагүй, хуушаяйхараа ажаллаһан зандаа гэжэ шүүмжэлэгдээ. Колхозуудта тэжээлэй муугаар бэлдэгдэнэ. Сабшалан үйлэхэ, минеральна үтэгжүүлгэ оруулха, үрэжэлэлгые һайжаруулха хүдэлмэри һулаар ябуулагдана. Энэдэ ажахын тэжээлэн хэрэгдэхэнэгүй. Байгша ондо тэжээл бэлдэлгые 1,5—2 дахин ехэ болгохо зорилго табигдана. Ажахы бүхэн ниитынгээ малда гүйсэд хэрэгсэтэ үбһэ тэжээл бэлдэхэхэ ёһотой.

Элидхэлшэ болон үгэ хэлэгшэд малай ашаг шэмэ дээшэлүүлхэ, үүлтэр һайжаруулха тухай дэлгэрэнгыгээр хэлээ. Мүнөө районой ажахынуудта һүн багаар һаагдана. Гүрэндэ тушаагдаха мал үшеел муугаар шахан таргалуулагдана. Жэл бүхэндэ олон мал гарзална. Илангаяа «50 лет Октября», «Улаан-Аха» колхозуудта олон мал гарзалаа. Малшадаар хүдэлхыень бэрхэ, харюусалга ехэтэй хүнүүдые табиха тухай онсо тэмдэглэгдээ.

Мүнөө малай үбэлжэлгын эгээл харюусалгатай хаһадаа ороод байхада, абаһан түлөө гарзада оруулхагүй гээшэ шухала. «50 лет Октября» колхоздо малай үбэлжэлгэ ехэ хүндэ хүшэр байдалда үнгэржэ байна. Энэ жэлдэ саһан ехээр орожо, мал бэлшээригүй үлэшөө. Хабартаашье ехэ саһан ороо. Иимэ хүндэ байдалда РАПО-гой хүтэлбэрилэгшэд бүтээмжэтэй хэмжээнүүдые абажа, ниитын малай үбэлжэлгэ һайнаар үнгэргэхэ ёһотой.

Элидхэл зүбшэн хэлсэлгэдэ хабаадажа, үгэ хэлэһэн Ахын геолого-бэдэрэлгын экспедициин жолоошон, КПСС-эй райкомой гэшүүн А. А. Липин Зүүн-Саянай ашагта малтамалнуудые ашаглаха тухай дэлгэрэнгыгээр хөөрөө.

«50 лет Октября» колхозой парткомой секретарь А. Н. Болдырев үгэ хэлэхэдээ, коммунистын сэбэр, сэхэ шэнжэ шарай тухай тоггоо. Эндэ хүмүүжүүлгын асуудалнуудта ехэ анхарал хандуулагдана. Колхозой партком коммунистнуудай харюусалга дээшэлүүлхэ талаар саг үргэлжэ тэдэнэй тоосоо шагнадаг байха юм.

Хүдөө ажахын продуктнуудые ехээр үйлэдбэрилдэг болохо тухай РАПО-гой советэй түрүүлэгшэ Н. Д. Самбялов хэлээ. Тиихэдээ тэжээлэй найдамтай үндэһэ һуури табижа, малай тоо толгой олошоруулаагүй һаа, хараалагдаһан зорилгонуудаа дүүргэжэ шадахагүйбди гээд тэмдэглээ. Мүн адуун һүрэгые олошоруулха шухала гээд тоггоһон байна.

Элидхэл зүбшэн хэлсэлгэдэ Улаан-Аха колхозой түрүүлэгшэ Н. Н. Мункопов, Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой партбюрогой секретарь О. А. Иванов, Баруун-Голой сельсоведэй түрүүлэгшэ С. Д. Самбаев болон бусад хабаадаба.

Пленум хэлсэгдэһэн асуудалаар дэлгэрэнгы тогтоол баталан абаа.

Ц. ЦЫБДЕНОВ.

ҮЕ САГТАЯА ЗЭРГЭ

КПСС-эй Түнхэнэй райкомой пленум болоожо, «КПСС-эй XXVII съездын дүнгүүд болон районой партийна организацин бэелүүлхэ зорилгонууд тухай» асуудал зүбшэн хэлсэгдэбэ. Партиин райкомой секретарь В. В. АФОНЬКИН тус асуудалаар элидхэл хээ.

Пленумэй хүдэлмэридэ КПСС-эй обкомой захиргаанай органуудай таһагые даагша Н. М. КИРДЕЕВ хабаадалсаһан байна.

КПСС-эй XXVII съезд бүхы хүдэлмэриеэ үндэһөөрнь шэнэлхэ хурса эрилтэ табиба. СССР-эй социально-экономическа хүгжэлтые хурдадхажа, промышленна болон хүдөө ажахын үйлэдбэриин хэмжээе дээшэлүүлхэ, арад зоной ажабайдалые саашадань улам һайжаруулха, хүдэлмэриеэ шэнэ ёһоор бүтээхэ зорилго мүнөөдэрэй уялга болоно.

Районой хүдөө ажахын үйлэдбэри хүгжөөлгэдэ арбан нэгэдэхи табан жэлэй туршада 14,3 миллион түхэриг мүнгэн гаргашалагдаа. Энэнь урдахи табан жэлэйхиһээ 2,8 миллион түхэригөөр ехэ болоно. Колхоз болон совхозуудай гол фонднууд хоёр дахин дээшэлһэн байна. Эрдэм-техникын дэбжэлтын туйлалтануудые, түрүү дүй дүршэл үйлэдбэридөө түргэн нэбтэрүүлжэ, арга боломжонуудые зүбөөр хэрэглэбэл, үнгэрһэн табан жэлдэ бүри үндэр дүнгүүдые туйлаха аргатай байгаа.

Арбан хоёрдохи табан жэлдэ районой колхоз, совхозууд дунда зэргээр жэл бүхэндэ 280—300 мянган центнер орооһо хуряажа абаха ёһотой. Эдэ дүнгүүдые туйлахын тула гектар бүхэнэй ургасые 17 центнертэ хүргэхэ хэрэгтэй. Энэ талаар районой «Сибиряк», «Маяк» колхозуудай тракторно-таряан ажалай бригаданууд жэлһээ жэлдэ һайн дүнгүүдые туйлана. Тэдэнэй дүй дүршэлые һайнаар хэрэглэхэ шухала. Мүн орооһото ургамалнуудай үрэһэндэ ажахынууд муугаар хандана. Муу шанартай үрэһэнһөө болоожо, урда жэлнүүдтэ ургаса багаар абтаа. Энээндэ тон шухала анхаралаа хандуулжа, үрэһэ шэлэхэ, сэбэрлэхэ, хордохо ажалда харюусалгатайгаар хандаха хэрэгтэй болоно.

Мал ажал хадаа районой гол һалбаринь болоно. Арбан нэгэдэхи табан жэлдэ туйлаһан дүнгүүд тиимэшье һайн бэшэ. Съездын табиһан шиидхэбэреэр районой ажахынууд жэл бүхэндэ 28 мянган центнер мяха, 117 мянган центнер һү үйлэдбэрилхэ зорилготой. Энээниие бэелүүлхын тула энэ жэлһээ эхилжэ, районой бүхы һаалишад үнеэн бүриһөө дундаа зэргээр 1900—2000 килограмм һү һааха ёһотой болоно. Иимэ арга боломжо бии. 1981, 1983 онуудта районой һаалишад үнеэн бүриһөө 1858 килограмм һү һаһан байха юм. Тиихэдэ Түнхэнэй совхоздо үнеэн бүриһөө 1889 килограмм, «Маяк» колхоздо — 2592 килограмм һүн һаагдааһэн.

Арбан нэгэдэхи табан жэлдэ ниитын адууһа мал олоор гарзалаа. Ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэдэй, зооветмэргэжэлтэдэй ажалдаа һулаар хандаһанһаа, малай байрануудай хүйтэн дээрэһээ болоожо, иимэ ушар тохёолдоо. Илангаяа Ленинэй нэрэмжэтэ, «Мир», «Маяк» колхозуудта, Туранай совхоздо олон мал гарзалаа гээд пленум дээрэ тэмдэглэгдээ. Районой 4 ажахын 8 фермэ һү үйлэдбэрилгөөр нёдондо жэлэйхиһээ доогуур дүнгүүдтэй байна.

«Сибиряк» колхоз, Түнхэнэй совхоз эбэртэ бодо малаа һайнаар шахан таргалуулжа, ехэ шэгнүүртэйгээр, һайн шанартайгаар гүрэндэ тушаана. Харин тиихэдэ зарим ажахынууд элбэг һайн шанартай тэжээлтэй байбашье, малаа шахажа шаданагүй.

Районой промышленна[...] приятинууд арбан нэг[...] бан жэлдэ үйлэдбэрил[...] гадаг продукциингаа [...] дээшэлүүлээ. Илангаяа [...] тальна барилгада шух[...] харал хандуулагдаа. 103 [...] лион түхэригэй барилг[...] үе соо хэгдэһэн байна. 2[...] ган дүрбэлжэн метр та[...] гэр байранууд баригда[...] хеэ холбоогоор, зайн [...] хангалгые бата бэхи бо[...] тула нилээд ажал ябуу[...] 100 километр утатай зай[...] лини татагдаа. Зүгөөр [...] промышленна олон пре[...] тинууд түсэбтэ даабар[...] дүүргэнэгүй.

Пленум дээрэ үгэ хэ[...] гол түлэб шиидхэгдээгүй [...] далнууд, ноосэ арга бо[...] нуудые гүйсэдөөр [...] тухай хэлээ. Ленинэй нэ[...] тэ колхозой парткомой [...] тарь Б. Ш. Ускеев, [...] һү һаалиин комплексэ[...] ша Л. В. Булгутова, «С[...] колхозой түрүүлэгшэ Ю.[...] дов болон бусад элидх[...] шэн хэлсэлгэдэ хабааджа[...] хэлээ. Тэдэнэр мүнөө би[...] гаа дутагдалнуудаа яага[...] хаха тухайгаа хөөрэһэн [...]

Пленум зүбшэн хэлсэ[...] асуудалаар зохихо тогто[...] талан абаа.

Ж. ЮБУ[...]
манай [...]

Марксистско-ленинскэ һуралсал

ХАРЮУСАЛГАТАЙ, ХҮНДЭТЭЙ ХЭРЭГ

КПСС-эй XXVII съезд дээрэ баталагдаһан партиин Программа дотор марксистско-ленинскэ һургаалые совет хүн бүхэнэй гүнзэгыгөөр шудалалгада, политическэ соёл болбосоролоо дээшэлүүлгэдэ, партиин социально-экономическа харгаа зорилгонуудые бэелүүлхэ хэрэгтэ эдэбхитэйгээр хабаадалгада парти онсо анхарал хододоо хандуулдаг, хандуулжа байха ёһотой гэжэ заагданхай.

Марксистско-ленинскэ һуралсалай һургуулинуудай үүргэ нүлөөн дээшэлээ. Ажалшадые политическэ талаар хүмүүжүүлгын хэм хэмжээн хэшээлнүүдэй эмхидхэлгэһээ һургуули бүхэнэй тусгаар кабинедүүдтэй, һуралсалай техническэ арга хэрэгсэлнүүдтэй байлгаһаа бага бэшээр дулдыдадаг юм. Тиибэшье марксистско-ленинскэ һуралсалда гол шухала һуури пропагандистнуудай кадрнууд эзэлнэ.

Улаан-Үдын Железнодорожно районд бэрхэ пропагандистнар олон юм. Улаан-Үдын локомотивна депогой техническэ таһагые даагша В. В. Астраханцев 7-дохи жэлээ марксизм-ленинизмын үндэһэ һууриин һургуулиие хүтэлбэрилнэ. Виктор Владимирович зохёохы ёһоор энэ хүдэлмэридөө хандадаг юм.

Коммунис партиин дотоодын ба гадаадын политикын гол шухала асуудалнуудые тэрэ тон ойлгосотойгоор, баримтануудые хэрэглэн, шагнагшадтаа ойлгуулдаг байна. Хэшээл бүхэнөө эхинһээнь эсэстэнь хүрэтэр ханамжатайгаар бодомжолжо үзэнэ. Хэшээлдэ хэрэглэхээр дурадхагдаһан материалнуудые нягтаар шудалһанай һүүлээр, пропагандист хэшээлээ бүри һонирхолтой, аша үрэтэй болгохын тула методическа, уран һайханай, публицистическэ литература бэдэржэ олоод, хэрэглэдэг заншалтай.

Ороной экономическа болон социальна хүгжэлтын асуудалнуудые В. В. Астраханцев коллективэйнгээ ажал хэрэгүүдтэй, үйлэдбэриин ажабайдалтай холбожо шэнжэлнэ. Жэшээнь, КПСС-эй XXVII съездэ зорюулжа, дээшэлүүлэгдэһэн социалис уялгануудые депо соогоо эгээн түрүүн абаһан машинист-инструктор Л. А. Елисафенкын хүтэлбэрилдэг колоннын хүдэлмэриин жэшээ дээрэ Виктор Владимирович хүдэлмэришэдэй эдэбхи үүсхэлтэ ажалай ашаг үрые үнэншэмэ тодоор харуулһан байна.

«Бурятэнерго» управлениин пропагандист А. В. Ревтюк һонирхол, абьяас түрүүлмэ хэшээлнүүдые үнгэргэдэг, мүн шагнагшадынь семинарска хэшээлнүүдтээ һайнаар бэлдэдэг, эдэбхитэйгээр хабаададаг гээшэ. Авиазаводой пропагандист Н. С. Молчанская хэшээлнүүдые үнгэргэхэ онол, арганууд тухай иигэжэ хэлээ һэн. «Пропагандистаар хорёод жэлэй туршада хүдэлнэб. Сэдьхэлдэ хадуугдама, һанал бодол хүлгөөмэ пропагандистын хөөрөөе шагнагшад бахархан шагнадаг гэжэ һанагдана. Тиимэһээ хэшээлнүүдээ иимэ түхэлтэйгөөр үнгэргэхые хүсэдэгби. Ээлжээтэ хэшээлдээ арбаад үдэр урид бэлдэжэ эхилдэгби. Парти болон правительствын документнуудһээ, газетэ, журналнуудһаа материал суглуулжа, телевиденеэр хараһан дамжуулгануудһаа хэрэгтэй гэжэ һанаһан зүйлнүүдые суглуулдагби».

Шагнагшадайнгаа һуралсалые эдэбхижүүлхын, ханамжатай һонин хөөрэлдөөндэ тэдэниие элсүүлхын тула пропагандист горитой хүсэлэл оролдолго гаргаха болоно. Тэрэнэй хүдэлмэридэ партийна гэгээрэлэй кабинедүүд методическа заабаринуудые, бэлэн слайднуудые, магнитофондо бэшүүлэгдэһэн лекцинүүдые дурадхадаг, али болохоор туһалдаг юм. КПСС-эй Буряадай обкомой Полит-гэгээрэлэй байшангай, партиин Железнодорожно райкомой библиотекэнүүдтэ пропагандистнууд саг үргэлжэ хандана. Жэшээнь, партиин Железнодорожно райкомой парткабинедтэ байгша жэлэй ганса январь һара соо 90-ээд гаран пропагандистнууд хандаһан байна. Багшанарай училищиин пропагандист Л. М. Токарева КПСС-эй обкомой Полит-гэгээрэлэй байшангай гү, али партиин Железнодорожно райкомой эмхидхэдэг семинар, конференцинүүдтэ хабаадалгаһаа хэшээлнүүдэйнгээ аша туһын бага бэшээр дулдыдадаг тухай тэмдэглээ һэн. Бэшэ һургуулинуудай пропагандистнарай хабаадалгатайгаар нэмэл хэшээлнүүдые үнгэргэлгэдэ методическа советүүд эдэбхитэйгээр нүлөөлнэ. Жэшээнь, байгша жэлэй январь һарада авиазаводто пропагандист М. С. Загороднюгай нэмэл хэшээлдэ авиазаводой пропагандистнар болон методсоведэй гэшүүд, КПСС-эй Железнодорожно райкомой парткабинедэй методсоведэй гэшүүд хабаадаһан юм. Энэ хэшээл «Обществын политическэ байгуулалтые нарижуулан һайжаруулха, ниитын ёһо гуримые, эмхидхэлгые бэхижүүлхэ, элүүр энхэ байдал тогтоохо гэһэн партиин хараа шугам» гэжэ темэдэ зорюулагдаа һэн. Хэшээлдэ хабаадагшад тэрээндэ һайн сэгнэлтэ үгэһэн байна. Тус хэшээлдэ һуралсалай техническэ хэрэгсэлнүүдые, обществын политическэ байгуулалтые харуулһан таблицануудые пропагандист хэрэглэбэ. Энээнһээ гадна М. С. Загороднюк өөрынгөө хөөрөөе шагнагшадай асуудалнуудта харюунуудтай таатайгаар тааруулан, хэшээлэйнгээ түсэб бодомжотой нягтаар табиһанаа гэршэлбэ. Тэрэнэй лекци-хөөрөөнэй түхэлтэй хэшээлдэ шагнагшадынь бултаараа эдэбхитэйгээр хабаадажа, 4 хүн өөһэдынгөө һанал бодолтой хубаалдаа һэн.

Коллективэй, үйлэдбэриин болон ниитын ажабайдалда эдэбхитэйгээр хабаадан, албанай хэрэгүүдээр үдэр бүри шагнагшадтайгаа золгожо байдаг хадаа энэ пропагандист тэдэнэй абари зан, эрхим һайн талые болон дутуу дундануудыеньшье гүйсэд мэдэдэг болонхой. Тиимэһээ цехэй, бригадын, авиазаводой поселогой ажабайдалһаа абтаһан жэшээнүүд хэшээлэй удха шанарые баяжуулаа гэжэ һанагдана.

Партиин Железнодорожно райкомой парткабинедэй методсоведэй гэшүүд Л. М. Бальжинимаева, Т. Х. Куликова, В. А. Хитуева, В. Х. Дагданов — Буряадай хүдөө ажахын институдай багшанар юм. Тэдэнэр алишье сагта пропагандистнуудта методическа заабари туһаламжа үзүүлхээр бэлэн байдаг. Байгша жэлдэ методсоведэй гэшүүд 2—3 хэшээлнүүдтэ хабаадалсаһан, партиин райкомой парткабинедэй дэргэдэ бүхы һургуулинуудай пропагандистнарай семинарнуудые бэлдэжэ үнгэргэһэн юм. Энээнһээ гадна пропагандистнарта туһаламжа болгон методическа заабаринуудые бэлдэһэн байна.

Пропагандистын хүдэлмэри хүнгэн бэшэшье һаа, хүндэтэй юм. Энээн тухай В. И. Ленин «...агитатор, пропагандист бүхэн бидэндэ хэрэгтэй, нарин нягтаар, партийна ёһоор хүдэлхэдөө, тэрэ өөрынгөө даабарие дүүргэнэ гээшэ» гэжэ хэлэһэн байдаг.

К. ТАНГАНОВА,
КГ[...]эй полит-гэгээрэлэй байшангай
ме[...]үн, түүхын эрдэмэй кандидат.

Ажалша бэрхэ, үнэр баян һуудаг, нэрэтэй солотой хүнүүд Хориин райондо олон даа. Тээмэндэ Анаагай совхозой эрхим хонишодтой хани халуунаар уулзажа, ажал хэрэгээрнь һонирхожо ерэһэн тухайгаа уншагшадтаа мэдээсээ һэмди. Түл абалгын харюусалгата хаһа соо туха сүлөөгүй ажаллажа байһан түрүү хонишод Б. Д. Дондоков, СССР-эй Верховно Соведэй депутат Д. Ж. Дондокова, Д. Д. Доржиев гэгшэд абаһан уялгаяа дүүргэжэ байһанаа мэдүүлээ һэн. Партиин XXVII съездын шиидхэбэринүүдээр зоригжон, амжалтаяа арьбадхан, саашадаа бүри һайнаар ажаллаха гэһэн эрмэлзэлтэйгээр тэдэнэр хүдэлжэ байнад.

...Дунда зэргын бэетэй, дорюун хүнгэн энэ хүн олон жэлдэ хонин ажалда хүдэлхэдөө, «халуун, хүйтэниие» яһала үзэһэн байха юм. Районой түрүү хонишодой нэгэн Дамби Дагбаевич Доржиевай хэлэһэн үгэ, хэһэн ажалынь хоорондоо хэзээдэшье алгасадаггүй. Хонишодой дунда дэлгэрэһэн социалис мүрысөөндэ хэдэн жэлдэ илажа, абаһан уялгаяа бэелүүлэн, түсэбөө хододоо дүүргэдэг байһаараа тэрэ алдаршанхай. Жэшээлхэдэ, нёдондо ахалагша хонишон Д. Д. Доржиевай бригада зуун эхэ хонин бүриһөө 104 хурьга абажа, хурьгадаа тобир тарганаар түлжүүлжэ, «сагаан алта» суглуулха түсэбөө үлүүлэн дүүргэжэ гараһан юм. Ямар ушарһаа иимэ амжалтануудые энэ бригада туйланаб? Үбэлжэлгэдэ бэлдэлгын эмхитэй хүдэлмэриһөө гү, али хүсэһэндөө хүрэдэг эрмэлзэл зоригһоо дулдыдана гү?

— Хэжэ байһан хүдэлмэри дээрээ амжалта туйлаха гээшэ хүн бүхэнэй өөрын оролдолгоһоо дулдыдадаг гээшэ. Энэнь тон зүб. Үбэлжэлгэдэ һайн бэлдээбди: хони, хурьгадаймнай байрануу һайнаар дулаалагдаа, газаамнай үбһэ, һолоомо, элдэб тэжээл хүрэхөөр асарагдаа, түлеэмнай бэлэдхэгдээ. Бригадын гэшүүн бүхы ажалдаа харюусалгатайгаар хандадаг, тусхай графигай ёһоор хүдэлмэреэ эмхидхэдэг байна, — гэжэ Дамби Доржиевич тодорхойлон хөөрөө һэн.

Амжалтын үрэ дүнгүүдэй ехэнхи хуби хамтын подрядай гуримаар хүдэлжэ байһанһаа нэн түрүүн дулдыдана ха юм.

Тиигээдшье гансал үбэлжэлгэдэ һайнаар бэлдэһэнһээ амжалта туйлагдадаггүй гэжэ бидэ булта ойлгонобди. Хонишодой ажал үбэл, зунгүй, үдэр һунигүй шахуу гэхээр үргэлжэлдэг гээшэ. Үглөөнэй нарана зундаа, намартаа хонидоо бэлшээжэ, хүсэ тамиртай болгохо, таргалуулха гэжэ бригадынхид оролдонод. Харин эхэ хонидоо искусственна аргаар үрэжүүлхэ хэрэг һайн шанартайгаар эмхидхэбэл, түл абалга һайнаар үнгэрхэ ха юм. Тиимэһээ тэдэнэр энэ харюусалгата хүдэлмэридэ тон ехэ анхарал хандуулдаг байна.

Дамби Дагбаевичай хани нүхэр Должин-Ханда Цыбиковна түл абалгын халуун хаһа соо гол үүргэ бэелүүлдэг хүнүүдэй нэгэн. Ажалша бэрхэ, тэрэ үедэ, сүлөөгүй хүдэлжэ байһан энэ эхэнэртэй хөөрэлдэжэ, халуухан сайень уужа һуухадаа, дэлгэр уужам сэдьхэлтэй, шуран түргэн энэ хүнтэй танилсаһандаа баярлаа һэмди.

— Үргэһэ нойроо алданхай гэхээр энэ харюусалгата хаһа соо хүдэлжэ байнабди. Нэгэ бага бээ һула табяа һаа, хурьгад гарзалха, үгы болгоһоноо тэхэрюулхэгүйш,— гэжэ Должин-Ханда Цыбиковна хэлээ һэн.

Доржиевтанай Александр хүбүүниинь эхэ, эсэгынгээ нангин замые шэлэжэ, нёдондо жэл хонишон болоо юм. Гэртэхиндээ дүтэхэнэ байрлажа, 600 гаран түлгэ түлжүүлжэ, эсэгэдээ дамжуулха гэһэн харюусалгата даабаритай болоһон энэ залуухан хүбүүнтэй хөөрэлдэхэдэмнай:

— Эсэгынгээ дүй дүршэлые халан абажа, һайнаар хүдэлхэ гэжэ эрмэлзэнэбди. Миний нүхэр Катя ехэ оролдолго гаргана,— гэжэ хэлээд өөрынгөө хани нүхэр Екатерина Васильевнатай бидэниие танилсуулба.

Һургуулияа дүүргээд, ажалай үргэн харгыда гараһан энэ залууород эхэнэр түрэл нютагтаа хамта үдэһэн, һураһан Саша хүбүүндээ хадамда гаража, ажалша бүлын намтарые үргэлжэлүүлхэ хуби заяатай байшоо. Тиимэһээ хонишоной хүнгэн бэшэ ажалда нёдондо жэлэй хабарһаа ороһон нүхэрэйнгөө хүдэлмэридэ хам оролсон, ехэ туһа хүргэжэ байдаг. Катя бэридэнь, эсэгынгээ замаар дабшаһан Александр хүбүүндэнь ажалай амжалта, үнэр баян һуухыень уулзалгынгаа түгэсхэлдэ хүсөө һэмди. Эхэ, эсэгынгээ нангин һургаалые хадуужа абан, амжалтыень арьбадхан, ажалай арюун харгыда гараһан энэ эбтэй залуу бүлын гэшүүд бэрхэ хонишод болохо бээ гэжэ найдагдана.

«Хүндын-Адагта үбэлжэдэг Доржиевтанай бригада абаһан уялгаяа дүүргээ, зуутанай зэргэдэ ороо» гэһэн мэдээсэл тээмэндэ абтаба. Энэ амжалтые шэрээлсэһэн бригадын гэшүүдэй хурьгашад Таня Цыренжапова, Галя Асташкевич гэгшэдэй оруулһан хубита ехэ. Эхэ, эсэгынгээ туйлаһан амжалтаар үхибүүдынь үнэн зүрхэнһөө омогорхонод. Залуу хонишон Александр, Буряадай хүдөө ажахын институтда һурадаг Владислав хүбүүдэйнь, мүн бусад үхибүүдэйнь наһанайнь харгые эхэ, эсэгынь жэшээтэ ажал, ажабайдал гэрэлтүүлэн уряална.

Партиин XXVII съезд дээрэ табигдаһан зорилгонуудые бэелүүлэн, абаһан уялгануудаа дүүргэхэ, хурьгадаа һайнаар түлжүүлхэ, СССР-эй Эдеэ хоолой программые бэелүүлхэ хэрэгтэ өөһэдынгөө хубитые оруулха гэһэн хүсэлтэй түрүү хонишон Доржиевай бригада хүдэлжэ байнхай. Олон үхибүүдтэй, үнэр баян ажаһуудаг хонишодто һайн һайханиие, элүүр энхые үреэнэбди.

Б. ДАРИЕВА.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: 1. Анаагай совхозой түрүү хонишон зуутан Д. Д. Доржиев. 2. Залуу хонишод Екатерина Александр Доржиевтан.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

ЭСЭГЫН ЖЭШЭЭ

МҮРЫСЭНЭБДИ: БУРЯАД, ШЭТЭ, ЯХАД

1986 ОНОЙ 1-дэхи КВАРТАЛАЙ ДҮНГҮҮД

	Түсэбэй дүүргэлтэ (проц.).		
	Буряадай АССР	Якадай АССР	Шэтын область
ПРОМЫШЛЕННОСТЬ			
Товарна продукци			
Продукци худалдалга	102	104	102
Ажалай бүтээсэ дээшэлүүлгэ	102	102	103
Предприятинуудай ниитэ тоо	189	138	207
Тэдэнэй дундаһаа продукци худалдаха			
Түсэбөө дүүргээгүйшүүл	12	1	20
Энэнь ниитэ тоодо процентээр	6,4	0,7	10
ХҮДӨӨ АЖАХЫ			
Хүдөө ажахын гол продукцинуудые бэлэдхэлгэ			
Мал ба шубуун	107	—	109
Һүн	104	—	104
Үндэгэн	107	—	113
КАПИТАЛЬНА БАРИЛГА			
Гүрэнэй капитальна һомололгоор ашаглалгада оруулагдаһан гол фонднууд	87	1,7 дахин	91
Капитальна һомололгын лимит ашаглалга	92	102	84
Тэрэ тоодо барилга-хабсаралгын хүдэлмэри	104	107	85
Барилгада капитальна һомололгын лимит ашаглалга:			
гэр байра барилгада	21	22	15
һургуулинуудай барилгада	13	—	18
хүүгэдэй эмхи зургаануудай барилгада	14	11	12
больница ба поликлиникэнүүдые барилгада	18	63	14
Ниитэ талмайн гэр байра ашаглалгада оруулалга	131	2,1 дахин	90
Өөһэдын хүсөөр хэгдэһэн подрядна хүдэлмэриин хэмжээн	102	101	98
барилгын товарна продукциин хэмжээн	175	2,2 дахин	106
ХУДАЛДАА НАЙМААН			
Гүрэнэй ба кооперативна худалдаа наймаанай розничо эд бараанай эрьесэ	102	102	103
ХҮН ЗОНОЙ АЖАҺУУДАЛАЙ ХАНГАЛГА			
Хангалгын ниитэ хэмжээн	103	103	102

Буряадай АССР-эй Статистическэ управлени

ШЭНЭ АЛХАМ ХЭХЭЭР

Манай Сотниковын шубуунай фабрика тахяагай мяха болон үндэгэ ехээр абажа, республикынгаа хото, хүдөөгэй хүн зониие эдэ продуктнуудаар хангадаг агропромой томо предприятинуудай нэгэн болоно.

Үнгэрһэн арбан нэгэдэхи табан жэлдэ фабрикын материально-техническэ үндэһэ һуури нилээд бэхижүүлэгдэжэ, үйлэдбэриин гол фонднууд ургаа, шубуушадай ажалые хүнгэдхэхэ шэнэ техникэ олоор нэбтэрүүлэгдээ. Гүрэнһөө үгтэһэн ехэ мүнгөөр, мүн абтаһан сэбэр олзын мүнгөөр үйлэдбэриин, ажалай, соёлой барилга ехэ хэгдээ. Жэшээлхэдэ, һүүлэй жэлнүүдтэ Сотниково тосхондо 8436 дүрбэлжэн метр болбосон түхэлтэй байрын гэрнүүд, шубуушадай үхибүүдэй һураха 624 һууритай һургуулиин байшан баригдажа ашаглагдаа.

Хэнэйшье мэдэһээр, хэдэн жэлэй саана энэ фабрика шубуунай мяха, үндэгэ ехээр абадаг, түсэбтэ даабаринуудаа амжалтатайгаар дүүргэдэг, үйлэдбэри зүбөөр эрхилжэ, сэбэр олзошье горитой оруулдаг түрүү предприяти гэжэ тоотой байһан. Гэхэтэй хамта, һүүлэй жэлнүүдтэ эндэ ажалай эмхидхэлэй һуладхагдаһан, илангаяа шубуудые харууһалха, эдеэлүүлхэ технологиин хазагайруулагдаһан, хүдэлмэриин гурим, журамай зарим муудхаагдаһан дээрэһээ фабрикын үйлэдбэриин үрэ дүнгүүд доошолжо эхилээ юм. Ажалай гол болон урмашуулгын түлөөһэнэй буруугаар табигдаһанһаа болоожо, шубуушадаар, слесарь-сантехнигүүдээр хүдэлхэ хүнүүд дуталдадаг болоо һэн.

Энэ баримта юу харуулнаб гэхэдэ, КПСС-эй XXVII съезд дээрэ нүхэр М. С. Горбачевой хэһэн элидхэл соо заагдаһанай ёһоор хүдөө ажахыда бии болгогдоһон үйлэдбэриин тон ехэ нөөсэ хүсэ болон арга боломжонуудые дүүрэнээр, ашаг үрэтэйгөөр хэрэглэжэ шадаагүй байһанай гэршэ жэшээ болоно бшуу.

Тиигэжэ коллективэй найдалые харюулжа шадаагүй хүтэлбэрилэгшэд хуу һэлгэгдээ юм. Мүнөө фабрикын шэнээр томилогдоһон директор Ю. С. Айсуев, ахамад инженер В. М. Турчанинов, ахамад зоотехник А. А. Хмелев түрүүтэй эндэхи инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд, бүхы коллектив гэзгэдэлээ усадхаха, тохёолдоһон бэрхэшээлые дабажа гарахын тула бага бэшэ оролдолго гаргана. Түрүүшын ээлжээндэ шубуудые үбшэнһөө һэргылхэ, санитарна заабарииие наринаар сахиха, байранууд соо дулаа үгэхэ түхеэрэлгэнүүдые һэльбэн шэнэлхэ, электрын элшэ хүсөөр хангалгые һайжаруулха, зарим цехүүдые һэльбэн заһабарилха хүдэлмэри үргэнөөр ябуулагдажа эхилээ. Жэшээнь, хоёр гол цох соо шэнэ түхэлэй түхеэрэлгэнүүд тодхогдожо, шубуушадай ажалай бүтээсые 23 процентээр дээшэлүүлхэ арга олгогдоо. 47 мянган тахяагай байха шэнэ байра баригдаа.

Цехүүдтэ хүдэлхэ хүнүүдые зүбөөр хубаарилан табиха, бригада, цех, хүн бүхэнэй хоорондо социалис мүрысөө аша үрэтэйгөөр эмхидхэхэ хэмжээнүүд абтаа. Даабаринуудаа хайшан гээд дүүргэхэ, үлүүлэн дүүргэхэ, хэды шэнээн тэжээл алмахаб, шубуудай гарзалалгые яажа хорооохоб, ямар аргаар үндэгэ олоор, һайн шанартайгаар абахаб гэжэ коллективүүдэй социалис уялганууд соо тодоор бэшэгдэдэг болоо.

Иимэ хэмжээнүүдэй аша үрэ мүнөө яһала харагдажа байна. Урда жэлэйхитэй сасуулхада, нёдондо фабрика шубуунай мяха абалга, худалдалгые 1067 процентээр дээшэлүүлээ. Мүн үндэгэ абаха, худалдаха түсэбшье үлүүлэн дүүргэгдээ һэн.

Арбан хоёрдохи табан жэлэй түрүүшын жэлэй үнгэрһэн квартал соо олохон коллективүүднай эрхимээр хүдэлнэ. Үндэгэлдэг тахяануудые харууһалдаг цехэй шубуушад (ахалагшань коммунист П. Г. Акулов) үдэр бүхэндэ 17 мянган үндэгэ суглуулха даабаряа 18,3 мянганда хүргэнэ. Мүн коммунист Н. Ф. Красовскиин хүтэлбэрилдэг томодхогдоһон бригадын шубуушад үдэр бүри 73 мянган үндэгэ абаха түсэбөө 76,5 мянганда хүргэжэ, январь, февраль һарын даабаринуудые 101 процент дүүргэһэн байна.

Эдэ үдэрнүүдтэ фабрикада үдэр бүри 235—240 мянган үндэгэн абтана гэхэ гү, али түсэбһөө 16—17 мянган үлүү суглуулагдана. Тиигэжэ партиин XXVII съездын нээгдэхын урда тээ жэлэй хоёр һарын түсэб болзорһоо урид дүүргэгдээ гээшэ.

Мүнөө бригада, цехүүд болон шубуушад-операторнууд, механизаторнууд социалис мүрысөөнэйнгөө эршые улам шангадхажа, бүхы үйлэдбэридөө эрид хубилалта хэхэ гэһэн хүсэл эрмэлзэлтэй хүдэлнэ. Арбан хоёрдохи табан жэлэй түрүүшын жэлдэ коллективэй урда нилээд харюусалгатай, ехэшье зорилгонууд табигданхай. Жэшээлхэдэ, тахяагай үндэгэ абалгые 93,5 миллиондо хүргэжэ, үнгэрһэн жэлэйхиһээ 4,4 процентээр ехэ болгохо, мүн 86 миллион үндэгэ гүрэндэ худалдажа, нёдондонойхиһоо тэрэниие 7,7 процентээр дээшэлүүлхэ гэжэ фабрикынхид социалис уялганууд соогоо бэшэнхэй. Тэрэшэлэн энэ үе соо 8,8 мянган центнер шубуунай мяхан гүрэндэ худалдагдаха байна.

А. ХАМАГАНОВ,
Сотниковын шубуунай фабрикын ахалагша юрисконсульт.

Ивалгын район.

ОРОНО[...] ТАРЯАЛ[...] ДЭЭР[...]

БЛАГОВЕЩЕНСК. А[...] ластиин ажахынуудта[...] хүдэлмэри эхилэнхэй.[...] наратай сэлмэг [...] һамбаашалан, эртын [...] ургамалнуудые та[...] болзорто тарихые [...] «Восток» колхозһо[...] шангай лауреат, ССС[...] ховно Соведэй депу[...] бородовой даадаг [...] жэшээгээр олохон з[...] «Т-150» түхэлэй трак[...] полидо гаргаа. Тии[...] бан сеялкын орондо[...] ялкэ шагтагалаа юм. [...] 700 мянга гаран [...] эртын орооһото ур[...] таригдаха ёһотой.

АЛМА-АТА. Казахс[...] ряашад намарай ур[...] дые үтэгжүүлхэ хүдэ[...] хитэйгээр ябуулна. [...] дотороо эгээ түрүүлэн[...] скэ областиин ажахы[...] һото ургамалнуудай [...] та үтэгжүүлгэ оруул[...] гээ. Бүхыдөө республ[...] нэгэ миллион шахуу[...] ралян үтэгжүүлэгд[...] нёдондо жэлэй энэ [...] нилээд ехэ болоно.

ВИЛЬНЮС. Литва[...] совхозуудта лен тар[...] гүүлхэ мянгаад оньһо[...] дамал отряд бүрид[...] дэнэр бүтээсэ ехэтэй[...] хангагдаха, бултадаа[...] хеэ хамтын подряд[...] дэлхэ юм. Таряашад[...] та районно агрохи[...] бануудай хүдэлмэ[...] шье тарилгада бэлд[...] на. Тэдэнэр полину[...] жэл һайжаруулха ту[...] точка зохёогоо юм. [...] ямар болзорто хэд[...] минеральна үтэгжү[...] бицид оруулхаб [...] данхай. Түсэбтэ [...] түрүүшын жэлдэ [...] 13,5 мянганһаа бага [...] но леной утаһа худ[...] дэр уялгаяа эндэхи [...] лагшадай дүүргэхэд[...] гэдэ туһа нэмэри бо[...]

ТБИЛИСИ. Грузида[...] тарижа ургуулхын [...] уулын боори, ташал[...] дэг болонхой. Ереде[...] зой, Урда Осетиин [...] лон Мугути тосхону[...] шад виноградай [...] һуулгажа эхилээ. Н[...] лово» сортын вин[...] түлэб һуулгагдана. [...] гектар бүриһөө 70—[...] виноград хуряаха ү[...] хай. Мүнөө жэлдэ [...] дотор виноградай та[...] бинь хадын участог[...] луулагдахаар түсэбл[...]

КРАСНОВОДСК. [...] зарта шэнэ техноло[...] таабха тарижа ур[...] Туркменэй ажалшад[...] хаар бардамаар ха[...] олгохо байна. Кр[...] областиин таряашад[...] дэй заабариин ёһо[...] хооһон байһан 100 ге[...] хартаабха тарихаар з[...] юм. Эндэ хартааб[...] ургуулха хоёр ажахы[...] дахаар хараалагдан[...] жэлдэ республикы[...] 1700 шахуу гектарта[...] тариба. Энэнь нёдо[...] хиһээ 200 гектараар[...]

ДУШАНБЕ. Тадж[...] ажахынуудта «Ленина[...] гэжэ шэнэ сорт хэр[...] миндалиин үндэр бэ[...] тууритай ургаса аба[...] гохо байна. Гекта[...] арба хүрэтэр, [...] дээшэ центнер үр[...] пуулжа болохо юм. [...] сортнуудайхиһаа [...] ехэ. «Юбилейный» [...] жентский» гэһэн со[...] һал нютагжуулагд[...]

(ТАСС)

МҮНӨӨДЭР — В. И. ЛЕНИНЭЙ ТҮРЭhӨӨР 116 ЖЭЛЭЙ ОЙ ГҮЙСЭБЭ

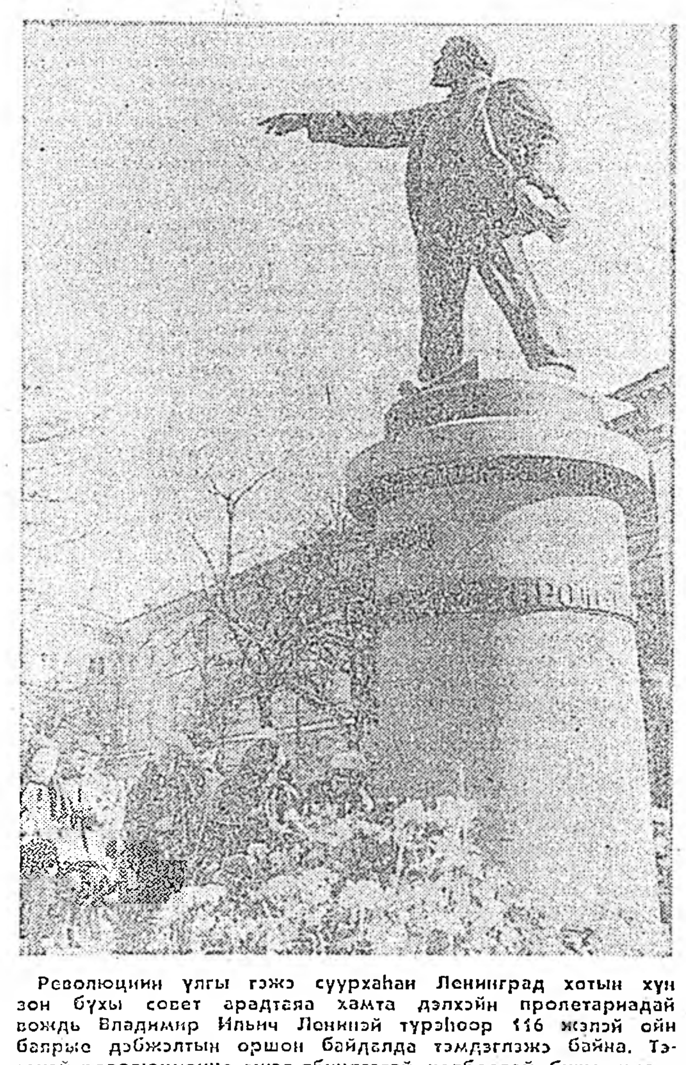
[Л]ЕНИН БАЙГАЛДА

(ПОЭМЭhЭЭ ХЭhЭГ)

...hарада
...риин оёдол шуураад,
...hарада
...линхобо задараад,
...агуу,
амидыhаал амиды Хүн,
...хэтээр
...газар гэшхээ юм.
..., алхалаад,
...зандэ түрүүлээд,
...баатарай
...үгэ хүсүүлээд,
...нюуса,
...тооhо шэнжэлээл,
...жаргал
...янов
...энжэлээл,
...рын
..., тэрэнгиин хангал соо
...нги
...эрэн нуга соо,
...дээрэ
...анха буугаа hэн,
...нхан
...уула золгоо hэн.
...суутай
...баатарай нюрган дээр
Сибирьтэ,
..., үгсэн ерээ hэн.
...гэмэ
...голой альган дээр
...гоо
...сагта байгаа hэн...
...hарада
...галай тошон үрмэтэн,
...hарада
...мүльhэн сүмэрэн,
...баатар,
...мэргэн —
Ленин —
...Ильичэй
...болоhоо дээрэнь.
...үеын
...эршэ гүйдэл
...hаар,
...үеэр үйлдэн,
...сэг,
...тулгуурн олоод,

Газар эрьюулhэниинь —
түүхын домог болоо!
Октябриин жэмэсэй
улайhан Смольно соо —
Оросой түүхын
алтан үлгы соо —
Аршаан булаг
арад зондо дэнзэлээ,
Агар зандан —
Хубисхалнай мүндэлөө.
Октябрь hарада
Оросой тэнгэри зэдэлээд,
Октябрь hарада
уудам газарынь хүдэлөөд,
Агууhаал агуу,
амидыhаал амиды Хүн
Партияа хүтэлэн,
урагшаа алхалаа юм.
Алхалаад, амжаад,
Сүмбэр оодо тэгүүлээд,
Абай-Гэсэрэй
мянган бүтээл үлүүлээд,
Атомай нюуса,
хумхиин тооhо задалан,
Арадта жаргал
олгожо үгөө
Ленин...
Тиигэжэ мүнөө
нангин тоонто Байгалдам
Түрын дуун,
найрай сэгээ дэлбэрээ.
Үбгэ эсэгэнэрэйм
үе наhаараа айлдаhан
Үльгэр туужын
үгэ бүхэниинь бэелээ!
Ленин Байгалда
аяншалаагүй гэхэ гүт!
Ленин Бурядта
айлшалаагүй гэхэ гүт!
Аяншалаа,
аяншалаа,
агуу ухаагаараа аяншалаа!
Аяншалаа,
аяншалаа,
ашата хэрэгээрээ айлшалаа!

Цэдэн ГАЛСАНОВ.

Революциин үлгы гэжэ суурхаhан Ленинград хотын хүн зон бүхы совет арадтаяа хамта дэлхэйн пролетариадай вождь Владимир Ильич Ленинэй түрэhөөр 116 жэлэй ойн баярые дэбжэлтын оршон байдалда тэмдэглэжэ байна. Тэрэнэй революционно ажал ябуулгатай холбоотой бүхы газарнуудта эдэ үдэрнүүдтэ хүн зоной урасхалай эршэтэй долгин буурангүй. Тэдэнэр музейнүүдэй экспозицинуудтай, түүхын хүшөөнүүдтэй танилсана.

Зураг дээрэ: Смольныи дэргэдэхи В. И. Ленинэй памятник.

ТАСС-ай фотохронико.

АГУУЕХЭ БАГШЫН НЭРЭМЖЭТЭ КОЛХОЗДО

Сэлэнгын районой Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой ажалшад арбан нэгэдэхи табан жэлэй туршада ехэхэн социально-экономическа зорилгонуудые шиидхэбэ. Хүдөө ажахын үйлэдбэриие оньhожоруулха, тэрэнэй соёлые дээшэлүүлхэ, тосхоноо болбосон түхэлтэй болгохо, колхозникуудай ажалай ба ажаhуудалай эрхэ байдал hайжаруулха талаар үргэн далайсатай ажал хэгдээ, соёлой болон ажаhуудалай шэнэ барилганууд бүтээгдээ.

hүүлшын табан жэлэй туршада Загастайн сомоной, колхозой түбэй hууринда, малай фермэ, отарануудта байрын 32 гэр заhагдаhан, баригдаhан байна. Малай байрануудта, малшадай гэрнүүдтэ электрын элшэ хүсэн, радио оруулагданхай. Тохой болон Ягодна тосхонуудай үйлсэнүүд болбосон түхэлтэй болгогдонхой, ногооруулагданхай. Колхозой түбэй бууса — Тохойн зарим үйлсэнүүд болбосон түхэлтэй болгогдоhон, асфальтаар хушагдаhан, гэрэлтүүлэгдэhэн байна. Загастайн дунда hургуулиин гурбан дабхар байшан, үхибүүдэй комбинадай хоёр дабхар байшан, байрын олон гэрнүүд 1983 ондо ашаглалгада тушаагдаа hэн. Мүнөө тус колхозой гудамжануудаар ябахадаа, угаа зохид, үндэр hаруул гэрнүүдые хаража баясахаш. Тиихэдэ республика дотороо суурхаhан Булагай hаалиин фермэдэ шэнэ комплекс, Арбузово тосхондохи хээрын станда механизаторнуудай байха хамтын байра, хүдөө ажахын машина, зэмсэгүүдые хадагалха парк, 600 хонидой байра баригдажа ашаглалгада тушаагдаа.

Мүнөө жиирэй колхозникой гэртэ ороходоо, городой хүн зонтой адлирхуу ажаhуудалтай байhаниинь харахат. Телевизор, холодильник, газова плита, ажаhуудалда хэрэгтэй электроприборнууд — эдэ бүгэдэ, юрэдөө, гайхалтай бэшэ болонхой. Колхозой олохон гэшүүд болон мэргэжэлтэд хүнгэн автомобильнуудые, мотоциклнуудые худалдажа абанхай. Хамта хоёр мянган дүрбэлжэн метр талмайтай байрын гэрнүүд залуу бүлэнэртэ баригдаба. Агсуургын аршаан дээрэ колхозой амаралтын гэр hэльбэн шэнэлэгдээ. Эндэ кинозал, библиотекэ түхеэрэгдэhэн юм.

Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой интернациональна коллективтэ мүнөө 600-гаад хүн хүдэлнэ. Эдэнэй гурбанайнь нэгэ хубинь — залуушуул. Колхозой кадрнууд гол түлэб Загастай нютагаархин болоно. Колхозой правлениин түрүүлэгшэ, түрүүлэгшын орлогшо, отделенинүүдые эрхилэгшэд, сельскэ Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ — бултадаа Загастай нютагай хүбүүд. Тиихэдэ сэрэгэй албанhаа табигдажа ерэhэн залуушуулда тэдхэмжэ ба шэнэ техникэ үгтэдэг. Тэдэнэй гэр бүлэтэй болоходонь, мүн лэ али болохо туhаламжа, гэр байра үгтэдэг гээшэ.

Түбэй hууринhаа гадна Ягодна тосхон, Тохойhоо хойшо нэмжыhэн талада түхеэрэгдэhэн уhалууриин түхеэрэлгэ энэл ажахыда хамаатай. Нажар зунай үедэ эндэхи таряалан «Фрегат», «Сигма» түхэлэй мүнөө үеын уhа сасадаг орёо оньhон түхеэрэлгэнүүдээр уhалагдадаг. hаяхан Ягодна тосхондо шэнэ магазин баригдаба, эндэ эхин шатын hургуули, соёлой байшан бии.

Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой ажалшад КПСС-эй XXVII съездын шиидхэбэринүүдые үнэн зүрхэнhөө hайшаан угтаа. Тэдэнэр манай Эхэ ороной экономическа ба социальна хүгжэлтые хурдадхаха, эрдэм ухаанай үндэhөөр арадай ажахын hалбари бүхэниие шэнэлхэ, арад зоной hуудал байдалые эрид шууд hайжаруулха асари ехэ хараа түсэбүүдые hайшааhан, тэдэниие бэелүүлхэ хэрэгтэ өөhэдынгөө хубитые оруулжа байнхай. Жэшээлхэдэ, Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой hаалиин мал ажалай хүдэлмэрилэгшэд гүрэндэ hү тушаалгаар нэгэдэхи кварталай түсэбые 106 процент дүүргээ. Гүрэндэ мяха тушааха кварталай түсэбые 111 центнерээр үлүүлhэн гэхэ гү, али 132 процент дүүргэhэн байна. Энэ колхоз арбан нэгэдэхи табан жэлэй туршада ажахыгаа хүгжөөхэ талаар мүн лэ амжалтануудые туйлаhан алдартай. 1985 ондо hү абаха түсэб 105 процент дүүргэгдээ hэн. Мүн ороохо таряа абаха түсэб нилээдгүй үлүүлэн дүүргэгдээ. Нийтын малда, түсэбөөр хараалагдаhанда орходоо, 1,5 дахин ехэ үбhэ тэжээл бэлэдхэгдэhэн байна.

Булагай, Ягодныи, Тохойн МТФ-нүүдэй коллективүүд hүүлшын жэлнүүдтэ hайнаар, эмхи гуримтайгаар ажаллаба. Коммунист Т. Д. Дашинимаевагай хүтэлбэрилдэг Булагай МТФ-гэйхид hү абалга ба гүрэндэ худалдалгаар жэлэйнгээ даабари болон уялгануудаа хододоо болзорhоонь урид дүүргэнэ. Мүн эндэ hаалишад Дари Очирова, Анна Бадмацыренова, hаяхан «Ажалдаа шалгарhанай түлөө» медаляар шагнагдаhан, ВЛКСМ-эй Бурядай обкомой шангай лауреат Александр Пурбуев гэгшэд мүрысөөндэ түрүүлжэ ябана. Эдэнэр үнгэрhэн жэлдэ өөhэдынгөө бүлэгэй үнеэн бүриhөө тус тустаа 3025, 2556, 2738 килограмм hү hааhан байна. Тиихэдэ Ягодныи hаалиин комплексын коллектив, үнгэрhэн жэлэй энэ үеынхидэ орходоо, үнеэн бүриин hү hаалиие 300 килограммаар дээшэлүүлээ.

Энэ фермые хүтэлбэрилэгшэ коммунист Сергей Гурьянович Черных тухай тоггожо хэлэмээр. Энэ нүхэрнай Ягодныи hүнэй комплексын коллективые аяар арбан дүрбэдэхи жэлээ хүтэлбэрилжэ ябана. Тэрэ механизатор мэргэжэлтэйшье hаа, мал ажалые hайн мэдэдэг, түрүү шэнэ юумые үүдхэдэг хүн. Малай комплексые hайнаар ашаглаха, оньhон түхеэрэлгын хүсөөр hаагдаха үнеэдые шэлэжэ абаха, тэдэнэй ашаг шэмые дээшэлүүлхэ талаар горитойхон хүдэлмэри фермые даагшын хүтэлбэри доро ябуулагдаа юм. Нүхэр С. Г. Черных hаалишадай, малшадай эрилтые хүсэдөөр ойлгохые, тэдэнэй бүтээсэ ехэтэйгээр хүдэлхэ, амарха эрхэ байдалые ёhотоор хангахые хододоо оролдожо байдаг.

Юрэнхыдөө нийтын үйлэдбэриин бүхы hалбаринуудые хүгжөөхэ талаар баян дүй дүршэлтэй Ленинэй нэрэмжэтэ колхозоорхин арбан хоёрдохи табан жэлые соггой залитайгаар, ажалдаа абьяастайгаар эхилбэ гээшэ.

Энэ колхоз гүрэн түрын али болохо туhаламжа үзүүлhэнэй ашаар hүүлшын арбаад жэлэй туршада хүгжэнги томо ажахы болонхой. Тоо, баримтануудые хараад үзэе. Ороохото ургамалнуудай ургаса 1976 ондо гектарай 8,7 центнер байhанаа 1985 ондо 12 центнертэ хүрэтэрөө дээшэлээ, сабшалангай үбhэ ногооной ургаса гектарай 10,8 центнерhээ 20 центнер болотор дээшэлhэн байна.

Тус ажахын материально-техническэ бааза бэхижэнэ. Колхоздо арбан жэлэй туршада электрын элшэ хүсэ хэрэглэлгэ зургаа дахин ехэ болоо. Ондоогоор хэлэхэдэ, мүнөө ажахын үйлэдбэриин хэрэгсэлнүүдээр хангагдалга социалис мүрысөөндэ hайн дүнгүүдые туйлаха арга нүхэсэл олгоно. Мүнөө колхоздо ная гаран гэнжэтэ болон мөөртэ тракторнууд, хэдэн арбаад комбайнууд, элдэб зүйлэй автомашинанууд бии.

Бэлэдхэл түгэс кадрнууд, ажалша бэрхэ хүнүүд Загастайн колхоздо суурхана. Гүрэн түрын шагналда — орден, медальнуудта хүртэгшэд — hаалишад Дари Очирова, Тамара Паначева, Александр Пурбуев, Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй депутат Тамара Бадмацыренова, хонишод-зуутан Цырен Санжиев, Баяр Бальчинов, Дмитрий Трубянов, механизаторнууд Ринчин-Нима Чагдуров, Бато-Мунко Гармаев, Георгий Чебунин гэгшэд үнгэрэгшэ табан жэлэй туршада hайн амжалтануудые туйлаа. Үйлэдбэриин түрүүшүүл коллектив доторoo жэшээ харуулна.

— Агуухэ Ленин багшын нэрэ зүүhэн манай колхозой түсэбүүд ехэ,— гэжэ правлениин түрүүлэгшэ, КПСС-эй обкомой гэшүүн Зоригто Дамдинович Очиров хөөрэнэ. — Партиин түүхэтэ съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын түлөө урданайхиhаа улам hайнаар, шэнэ эршэтэйгээр хүдэлхэ, бүхы юумэндэ эдэбхи үүсхэл гаргажа, эрхим hайн дүнгүүдые туйлаха болонобди. Мүнөө манай колхозоорхин Ленин багшынгаа түрэhэн үдэрые ажалайнгаа hайн амжалтануудаар угтаба. Байгша оной нэгэдэхи кварталай түсэбые мяха, hү гүрэндэ худалдалгаар үлүүлэн дүүргэнхэй. Хабарайнгаа тарилгые түгэс бэлэдхэлтэйгээр угтахаар бэлэн байнабди. Арбан мянган центнер үрэhэ хүрэнгэ сэбэрлээд, тарилгын шанарта хүргэнхэйбди. Тракторнууд болон тарилгын зэбсэгүүд түгэс бэлэн болгогдоо. Манай колхозой ажалшад харюусалгаяа мэдэржэ, эмхидхэл, эбтэй зотэй ажалай эрхэ байдал хангажа, мүнөө үе сагай хэрэгүүдтэ эдэбхитэйгээр хабаадажа, шэные үүдхэжэ, нийтын хэрэгтэ өөhэдынгөө хубитые лаб оруулха байhанаа hайн мэдэрнэ.

Р. БАЛДАНОВ,
журналист.

ДУРАСХААЛТА ХОТОДО

...АССР-эй түб хото ...жо ерэхэ ушар ...ба. Бүри самолё...жэ ябахадамнай, ...бидэниие Казань ...сүүлжэ эхилээ ...орденоор шагнаг... АССР-эй ниис...—Казань агуухэ ...зүүн эрьеэр, ...тэрээндэ шуд... уулзуур дээрэ юм. Энэ хотодо нэ...оо дээшэ хүн зон революционно хү... холбоотой Влади... Ленинэй залуу наhа... болоно.

...дурасхаалта га... ябахадаа, 1804 он... В. И. Ульянов... нэрэмжэтэ, Ленинэй, ... Тугай орденуу...hан университед... ошоhон бай... дабхар ехэ бай... үүдэнниинь арбан ...ноор гоёогдон шэ... Шанха урдань — ...димир Ульяновай ...скульптура залуу революционно замай ...образые харуулна. ...ороходомнай, ... ондо Владимир ...нов-Ленин юриди...тедтэ hураа» гэhэн ... самбар бидэнэй ...ба. Ленинскэ ме... дүтөөр танил...тойгоор бидэ хо... гарабабди. ...да актова залай ...жын зал, тиигээд ...ференц-зал байhан ..., мүн долоодохи ...шодог байна. ...ходой хөөрөөнhөө, ...hан материалнуудhаа Казанска университедтэ Владимир Ильич Ленинэй hуража байhан үе тухайнь ехэ hонирхолтой баримтануудые мэдэжэ ababaбди. В. Прагерэй «Ленинэй залуу наhан» гэhэн зураг, Симбирскын гимнази дүүргээд байхадань буулгагдаhан эдир залуухан Владимир Ильичэй дүрэ, Казаниин университедтэ орохо тухай бэшэhэн гүйлтынь фото-буулгабари олоной үзэмжэдэ табигданхай. 197-дохи номертой Владимир Ильичэй студент болоходоо абаhан биледые, XIX-дэхи зуун жэлэй 80-аад оной Казань хотые харуулhан олон тоото фото-зурагуудые ехэл анхаралтайгаар харабабди.

1887 оной августын 13-да В. И. Ленин Казаниин университедэй юридическэ факультедтэ ороhон байгаа гэжэ документнүүд гэршэлнэ.

Казань хотодо Владимир Ильичэй революционно ажал ябуулга эхилээ бэлэй. Түрүү революционно hанал бодолтой студентнэрэй холбоо барисаа тэрэ байгуулhан байха юм. Зоригтой, абьяастай байhан тула Владимир Ильич студентнэрэй дунда уданшьогүй мэдээжэ болоhон байгаа. Нютагайхидай бүхэуниверситетскэ союзда, соведэй революционно кружогто хабаадаhан, Самаро-Симбирскын нютагайхидай нюуса байдалтай бүлгэмэй гэшүүн байhан юм.

Казанска университедэй студентнэрэй листовко дээрэ иигэжэ уншанабди:

«... Казаниин студентнэр! Университедүүдэй нангин эрхые хамгаалжа, алишье талаараа шангадаhан хархис добтолгые буруушааhан hаналаа мэдүүлхэгүй аалди?...» В. И. Ленинэй hуража байхада, Казаниин университедтэ 1884 оной шэнэ дүрим хүсэндөө орожо, студентнэрэй элдэб бүлэгүүдые, библиотекэнүүдые, суглаануудые, бэе бэедээ туhалалсалгын кассануудые хоридог, студентнэрэй хойноhоо тагнуул хэгдэдэг болоhон байгаа.

Тиин эхээндэнь дураа гутаhан студентнэр 1887 оной декабриин 4-дэ университедэй актова зал соо суглаа үнгэргэжэ, «Казанска университедэй студентнэрэй петици» сонosхоод, энэ шэнэ дүримые болюулхые дурадхаhан байна. Суглаае болюулжа, петициень зүбшөөхэгүйдэнь, 99 студентнэр буруушааhанай тэмдэг болгон, кафедрын урдахи стол дээрэ студентынгээ биледүүдые орхёод, гаража ошоhон байгаа. Тэдэнэй зэргэдэ Владимир Ульянов гараха тухай гүйлта бэшэhэн юм. Эдэ бүгэдэ документнүүд эндэ наринаар хадагалагданхай. Владимир Ильичэй гүйлта соо иигэжэ бэшэгдэнхэй мүрнүүдые уншанабди: «Иимэ байдалда hуралсалаа саашань үргэлжэлүүлхэ аргагүй дээрэhээм, намайе студентын тооhоо гаргаха захиралта үгэхыетнай таниие гүйха байнаб...» Саашаа ябажа харахадамнай, «1917 ондо бэшэжэ дүүргээгүй орхиhон автобиографиhаа абтаhан хэhэгынь мрамор ханада hиилэгдэнхэй байна: «1887 оной декабрь hарада би түрүүшынхиеэ хиналтада абтажа, университедhээ гаргагдан, Казаньhаа сүлэгдэhэн байнаб».

— Декабриин 4-нэй hүни Владимир Ильич хиналтада абтажа, Казаниин губерниин Кокушкино hуурин полициин харууhан доро сүлэгдөө hэн,— гэжэ экскурсовод тодорхойлно.

Дурасхаалта долоодохи аудитори соо оробобди. Тэндэ В. И. Ленин юридическэ факультедэй студент ябахадаа,ород хэлэнэй түүхээр лекцинүүдые шагнадаг байгаа. Эндэ Владимир Ильичэй hурахада, ямар байгааб, тэрэл шэгээрнь бүхы юумэниинь байгуулагданхай.

Удаань Владимир Ильичэй байшан-музей ошожо харабабди. Тус музей Казаниин нэгэ үйлсэдэ, зунай сагта набша сэсэг соо умбан байдаг хоёр дабхар модон гэр соо түбхинэнхэй. Ульяновтанай бүлэ 1889 оной сентябриин 4-hөө 1890 оной майн 3 болотор (Владимир Ильичэй Кокушкино hууриhаа сүлэлгэhөө ерэтэр) Орловой тэрэй таhалгануудые эзэлээд байhан юм. Нэгэдэхи дабхартань таhалга-кухня оршоно. Ленинэй байhан таhалга ехэтэ hонирхон харабабди. Ханада хадаатай таг, хоёр стол, шатар, номууд гэхэ мэтэ бултатэрэ үеынхеэр тон зохидоор табяатай. Эндэ Владимир Ильич ехэ үсэд нэтэрүүгээр ажалладаг, номуудые, журналнуудые уншадаг, хари хэлэнүүдые шудалдаг байhан намтартай. Марксистска литература, илангаяа Карл Марксын «Капитал» тон анхаралтайгаар шудалдаг байгаа. Ородой түрүүшын революционер-марксист Н. Е. Федосеевэй (тэрэ үедэ полициин харууhан дороhоо гараhан байгаа) эмхидхэhэн кружогhоо гэртээ оройхон бусагша hэн.

Байшан-музейн хоёрдохи дабхарта гарахадаа, Мария Александровна, Ольга Ильинична, Мария Ильинична, удаань Анна Ильинична, Дмитрий Ильич Ульяновуудай таhалгануудтай, hүүлдэнь айлшадые угтадаг таhалгатайнь танилсанабди. Энэ гэртэ Ульяновтанай бүлэ найман hара соо ажаhуугаа. Эндэ ажаhуухадаа, Владимир Ильич марксизм гүнзэгыгөөр шудалжа эхилhэн юм.

Агуухэ вождиингоо Казаньда, Кокушкино hууринда байhан нангин дурасхаалые Татарай ажалшад гамтайгаар, нангинаар сахижа байдаг гэжэ тэмдэглэхээр. Казаниин гүрэнэй университет, мемориальна байшан-музей, үйлсэ болон район, заводууд ба фабриканууд, колхозууд, научна эмхинүүд, парк, стадион республиканска библиотекэ, олон hургуулинууд Ленинэй нэрэ зүүжэ, ажал хэрэгээрээ, эрдэм hуралсалаараа агуухэ вождиин дурасхаалые мүнхэлэн алдаршуулжа байдаг.

Э. УЙХАНОВА,
манай штатнабэшэ корр.
Улаан-Үдэ.

[Б]ОДОТО СОЦИАЛИЗМ ТУХАЙ ЛЕНИНЭЙ ХАРАА БОДОМЖО

...ской апрельдэ, Агуу...Октябриин социалис ре... урда тээ В. И. Ле... бэшээ hэн: «Ма...хадаа нюдэ ба... баримталха hур..., харин ажал ябуул...бэри мүн»,— гэжэ Энгельс хоёр ходо хэ... байгаа. Тэдэнэр «фор...ые» хубхай сээжэл... лэ дабтаха ябада...далдаг hэн. Юун бэ тэдэ формуланууд ...hаа юрэнхы зорилго... хараалха, харин тэ... үйлэ хэрэгүүдэй ... шата бүхэндэ то... экономическа болон ...скэ байдалhаа дул...заатагүй хубилгагдаха байна бшуу» (ПСС, ..., 132).

...үүд соо ленинскэ ...үргэн ухаан бодолой ...шэнжэнь тодоор ..., Энэнь марксис тео...хёохы ёhоор хандал... ажабайдалай шалгал... шадаагүй али бү... бодомжо болон hа... бодолнуудые шэнэлэн ... үзэхөөр бэлэн бэй... болоно.

...ОБЩЕСТВЫН ХОЁР ШАТА ТУХАЙ

...Маркс Ф. Энгельс хоёр ...обществын доодо ба ...шатануудые элеэр ил... байбашье, «социа... «социалис» гэhэн ойл...үдые үсөөн хэрэглэдэг ... юм. Капитализмые ре...ионно ёhоор хубилга... эсэстэ бии болоhон, ... шэнэ үзэгдэлнүү...үгэнүүдээр тэмдэг... политическэ байдалда ...В. И. Ленин үргэнөөр ...дэг болгоhон бай...

«Социалис» категоринуудые үргэнөөр хэрэглэлгэ сагай ошохо бүри улам ехэ теоретическэ удха шанартай болоо. Юундэб гэхэдэ, «социализм» ба «коммунизм» гэhэн ойлгосонуудые илгаруулхадаа, эдэ хоёр шата бэе бэеhээ гансал тоо хэмжээнэй талаар бэшэ, харин шанарай талаар илгаатай гэжэ мэдэрэн ойлгоhон ябадал болоно. Эдээндэ нийтэ коммунис шэнжэнүүд байбашье, тэдэнэй али нэгэндэнь лэ хабаатай шэнжэнүүд мүн лэ бии юм.

Шэнэ байгуулалтын хоёр шатань нэгэн нийтэ коммунис харилсаануудтай гэжэ К. Маркс болон Ф. Энгельс тоолодог байгаа. Тэдэнэй бододогой ёhоор революцишье, тус байгуулалташье, ёhо заншал болон бүхы ухаан мэдэрэлшье коммунис байха зэргэтэй. Үйлэдбэриин хэрэгсэлнүүдые пролетариадай диктатурын хамталhанай эсэстэ коммунизмын бүри түрүүшын шатада үйлэдбэриин бүхы хэрэгсэлнүүд бүхы обществын зөөри болохо, тиигэжэ нэгэ түсэбөөр хүгжэхэ эрхэ нүхэсэл бии болохо; ангинуудай хоорондын имагтал зүршэлдөөнүүд бэшэ, харин ангиин илгаануудшье усадхагдаха; товарна үйлэдбэри болон юумые гүрэнэй болгон абалга гүйсэд үгы болохо; товарно-мүнгэнэй харилсаан болюулагдажа, юумэн хүн бүхэнэй хэhэн хүдэлмэриин хэмжээгээр (харин хэмжээгээр ба шанараар бэшэ) нийтын нөөсэhөө сэхэ хангалгаар хубаарилагдадаг болохо гэhэн байна.

Иимээр ойлгоходо, түрүүшын шаташье мүн лэ коммунизм, гансал хүгжэнги бэшэ коммунизм болоно. В. И. Ленин Октябриин революциин урда, мүн Совет засагай түрүүшын жэлнүүдтэ социализмын шэнжэ шанарые тон иимээр лэ ойлгодог байhан, тиигээд Совет Россин эрхэ байдалда таарулан, тэрэниие тодорхойлхо гэжэ оролдоhон юм. Эгээл тиимэhээ В. И. Ленин 1917 оной Октябриин илан сасуу «бүгэдэ арадай социалис кооператив байгуулжа эхилхэ» шухала гэжэ тоолоhон байгаа (ПСС, т. 36, н. 161, 162). Хүгжэнги материально-техническэ үндэhэ hуурида түшэглэдэг бүгэдэ арадай энэ кооператив ямар байха байгааб гэхэдэ, промышленна болон хүдөө ажахын үйлэдбэри болон хубаарилга гүрэнэй нэгэн нийтэ гуримаар эмхидхэгдэхэ, тэрэнь бүгэдэ арадай нэгэн нийтэ зөөридэ түшэглэхэ, тиигээд товарно-мүнгэнэй харилсаанай бии болохогүйгөөр ажал болон хэрэглэмжын хэмжээнэй хойноhоо тон шанга хиналта болон бүридэл эмхидхэгдэхэ ёhотой.

БОДОТО БАЙДАЛ ЮУ ХАРУУЛААБ!

Эдэ hанал бодолнууд 1919 ондо абтаhан Коммунис партиин хоёрдохи Программада орохоhоо гадна, «сэрэгэй коммунизмын» үеын нилээд олонхи бодото хэмжээнүүдээр бэелүүлэгдэhэн байгаа. Үйлэдбэриин бүхы шахуу хэрэгсэлнүүдые гүрэнэй болгохо, товарно-мүнгэнэй харилсаае багадхаха, коммунануудые хаа хаанагүй байгуулха гэхэ мэтэ ябуулганууд социализмын шэнжэ шанарые иимээр лэ ойлгохо ябадалда гүйсэд үндэhэлhэн байна.

Иигэжэ ойлгоходо, болбосоронги бэшэ коммунизм байhан социализм хүгжэхэдөө, коммунизм болохо, харин коммунизм гээшэ, Ленинэй тэрэ үедэ бэшэhэнэй ёhоор, «хэсэлэн батажаhан социализм» гү, али «дэлгэрэн хүгжөөгдэhэн социализм» болохо байгаа (ПСС, т. 36, н. 65). Социализмын социально-экономическа шэнжэ шанарые иигэжэ тайлбарилан ойлгоходо, хүгжэнги социализмын тусхай шата тухай үгэ хүүршье гарахагүй байгаа. Юундэб гэхэдэ, тэрэ дээдэ шататай, гүйсэд коммунизмтай адли болоно бшуу.

Гэбэшье бодото байдал эдэ hанал бодолнуудые зүб бэшэ гэжэ харуулаа. Дээрэ хэлэгдэhэнэй ёhоор ойлгогдоhон социализмые бэелүүлхэ талаар 1917—1920 онуудта гүйсэдхэгдэhэн Совет гүрэнэй хэмжээ ябуулганууд hайн үрэ дүнгүүдтэй байгаагүй. Тиин Ленин энээниие эгээн түрүүн мэдэрhэн юм. Тэрэ үедэ бии болоhон дүй дүршэлые гүнзэгыгөөр шэнжэлхэдээ, хэдэн формулануудые хубилгаха, хүгжөөхэ хэрэгтэй гэжэ түрүүн ойлгоhон байна. Россин бүхы коммунистнуудай баримталжа, бодото ажал ябуулгынгаа үндэhэн болгодог байhан, социализм байгуулха урданаймнай хараа бодомжын зарим зүйлнүүд буруу, хэhэн зарим ябуулгануудынай эндүүтэй гэжэ тэрэ зоримгойгоор мэдүүлhэн байна. «Эршэмтэй добтолгын» ёhоор, ондоогоор хэлэхэдэ, эгээл тобшо, түргэн, сэхэ замаар үйлэдбэри болон хубаарилгын социалис үндэhэ hуурида орохо гэhэн hэдэлгэмнай буруу hүрөө гэжэ 1921 оной хабар тээшэ эли болоо»,— гээд Ленин мэдүүлээ hэн (ПСС, т. 44, н. 204).

Иимэ эрхэ байдалда В. И. Ленин юу хээ hэн бэ?

ЗОХЕОХЫ ЁhООР, ШЭНЭЭР ХАНДАЛГА

Тэрэ үеын Совет Россин тон орёо хэсүү эрхэ байдалда (граждан дайн, гадаадаhаа булимтаралга, унан hандарал) Ленин тон богонихон болзорто хэдэн шэнэ асуудал зохёохы ёhоор бодомжолжо, социализм байгуулха тухай урдань байhан ойлгомжоhоо нилээд ехэ илгаатай шэнэ хараа бодомжын гол түлбыень найруулжа шадаhан байна. Совет засагай түрүүшын жэлнүүдэй онсо өөрсэ эрхэ байдалда тэрэниие бэелүүлhэнэй ашаар мүнөө манай үзэжэ байгаа бодото социализм хожомынь байгуулагдаа бшуу.

Тэрэ үеын олон коммунистын зүгhөө тон хүндүүлхэйгээр, сэдьхэлэй гашуудалаар угтагдаhан энэ эрид эрьелтэ В. И. Ленинэй зохёоhон «шэнэ экономическа политика» (НЭП) гэдэгтэ түбхын түрүүндэ харагдаhан байна. Энэнь 1921 ондо болоhон партиин X съезд дээрэ баталагдан абтаhан, Ленинэй hүүлшын хэдэн хүдэлмэри соо найруулагдаhан юм.

Ленин тон шухала удха шанартай хэдэн шэнэ тобшолол хэжэ, энэнь социализм тухай марксизм-ленинизмын нэгэн нийтэ хараа бодомжодо зохёохы ёhоной угаа ехэ оруулалта болоhон бэлэй. Социалис үйлэдбэри гээшэ нэгэ газарhаа түсэблэгдэдэг үйлэдбэри мүн; В. И. Ленинэй бэшэhэнэй ёhоор, эндэ, нэгэ талаhаа, «үйлэдбэриин бүхы томо хэрэгсэлнүүд гүрэнэй гарта байна», харин, нүгөө талаhаа — «хамтын предприятинууд», ондоогоор хэлэхэдэ, бүгэдэ арадай бэшэ, кооперативна предприятинууд эндэ бии байна (ПСС, т. 45, н. 370, 375). Тайлбарилан хэлэбэл, социализмын үедэ зөөри гээшэ хоёр түхэлтэй байжа болохо, харин обществодо ангинуудай хоорондохи илгаанууд үшөө бии байна гэжэ тэрэ мэдэрнэ гээшэ. Тиин социализмда оролго товарна үйлэдбэриие гүйсэд зайсуулнагүй гэhэн бодол баталамжалагдана. Тиимэ болохолоороо, товар, сэн, дэлгүүр г. м. категоринууд үлэхэ болоно. Харин хубаарилга товарно-мүнгэнэй харилсаанай, худалдаа наймаанай туhаар бэелүүлэгдэнэ. Тиин социалис байгуулалтые эрхилхэ эрмэлзэлынь хадаа хүнэй хубиин урмашал, хубиин материальна урмашал байха, тиимэhээ хүн бүхэнэй хэhэн ажалай хэм хэмжээн ба шанарынь наряар бүридхэгдэжэ байха ушартай.

Ленинэй эдэ бодолнуудынь Маркс, Энгельсын хэлэhэн хэдэн hанал бодолые саашадань хүгжөөлгэ болоно. Иимээр ойлгоходо, социализм болбол коммунис байгуулалтын түрүүшын шатань болоно, юундэб гэхэдэ, али али шатадань нийтын зөөри болохо үйлэдбэриин хэрэгсэлнүүд ажамидаралай үндэhэ hууринь болоно бшуу. Гэбэшье социализмын хүгжэлтэнь тэрэнэй өөрынь үндэhэ hуурие хүгжөөhэн ябадал, капитализмhаа гол шухала илгаатай ба коммунизмын олон шэнжэнүүдтэй адли бэшэ олон зүйлнүүдтэй социализмын өөрын социально-экономическа шэнжэнүүдые хүгжөөлгэ болоно. Тиимэ ушарhаа хүгжэнги социализм ута удаан шата байжа болохо гээшэ теоретическэ талаар үндэhэлэгдэнэ.

ЛЕНИНСКЭ ҮГ ЗАНШАЛНУУД КПСС-эй XXVII СЪЕЗД ДЭЭРЭ

Гэбэшье бодото социализмын теори болон практикын гол асуудалнуудта ленинскэ бодолнуудай амидаралта шухала удха шанарынь мүнөө гансал энээндэ бэшэ байна. Социализм тухай hургаалые В. И. Ленинэй зохёохы ёhоор хүгжөөhые хараада абаад байхадаа, социализмын асуудалнуудаар болоhон олон үгэ буляалдаанай, мүн КПСС-эй XXVII съезд дээрэ дурдагдаhан, теори болон практикын амжалтатай хүгжэлтэдэ hаад болоно гэжэ мэдэрэгдэhэн хэдэн буруу ойлгомжо, нюдэ балай этигэмжэ болон хуушарhан зүйлнүүдэй эшэ үндэhые ойлгохонь бэлэн болоно.

Съездын хүдэлмэринь эрэлхэг зоримгой, шэные үүсхэлгын, ёhотой ленинскэ оршон байдалда үнгэрөө. Теориие ажабайдалай али бүхы ушарнуудта хэрэглэгдэдэг, огто хубилдаггүй заабари заршам болгохо гэhэн али бүхы hэдэлгэ марксизм-ленинизмын уг шанарта, бүхы үзэлдэнь эрид зүришэнэ гэжэ съездэ хэгдэhэн Политическэ элидхэл соо тэмдэглэгдэhэн байна.

Эндэ түбхын түрүүндэ үйлэдбэриин хүсэнүүд, үйлэдбэриин харилсаанууд болон социалис зөөриин хүгжэлтэ тухай, энээнтэй холбоотой асуудалнууд тухай хэлэгдэнэ. Ленин имагтал обществын үйлэдбэриин хүсэнүүдэй хүгжэлтын хэмжээе хараада абаhан ушарhаал, коопераци гээшэ, Марксын бододогой ёhоор, гансал социализмда шэлжэн оролгын түхэл маягынь бэшэ, харин социализмын өөрынь хуби мүн гэhэн тобшолол хээ бшуу. Энэ hанал бодолые тоонгүй, hүүлэй үедэ зарим теоретигүүд зөөриин хоёр түхэлэй ниилэлгые түргэдхэхэ, кооперативуудые бодото дээрэнь гүрэнэй болгохо гэжэ идхадаг болоhон байгаа. Харин иигэжэ яараха тэбдэхые буруушаан, КПСС-эй XXVII съезд кооперативна зөөри тухай иигэжэ мэдүүлээ: «Социалис үйлэдбэридэхи, мүн хүнүүдэй хэрэглэмжые эрхимээр хангаха талаар тэрэнэй арга боломжонуудынь барагдаха үшөө үды байна».

Социализмын үндэhөөр хубилгагдаhан товарно-мүнгэнэй харилсаан ажахын тоосоо хүгжөөлгэдэ ашаглагдаха, ажалдаа ехэ үрэ дүнгүүдые туйлахадань, хүнүүдые материальна талаар урмашуулгада туhалха ёhотой гэhэн Ленинэй бодол XXVII съезд дээрэ зохёохы ёhоор саашадаа хүгжөөгдөө. Үнэ сэнгээр хэмжэлгэ болон товарно-мүнгэнэй харилсаае марксизмаар далдалан буруушаадаг хүнүүдэй hанамжада эсэргүүгээр XXVII съезд иигэжэ онсолон тэмдэглээ: «Товарно-мүнгэнэй харилсаае муу юумэн гэжэ буруу тоолодог, экономикые түсэбэй ёhоор хүтэлбэрилгэдэ тэрэнэй үүргые ехэ тоодоггүй ябадал дабаха хэрэгтэй. Хүнүүдэй урмашалые, үйлэдбэриин ашаг үрые дээшэлүүлгэдэ тэдэнэй эдэбхитэйгээр нүлөөлдэг ябадалай шухала байhые буруушаалга ажахын тоосоо hуларуулна, таарамжагүй бусадшье хойшолонгуудтай байна. Тад hөөргэ, товарно-мүнгэнэй харилсаанай социалис үндэhэ hуури дээрэ hайнаар ашаглагдахада, ажахы эрхилэлгын тааруу зохид эрхэ байдал бии болгожо, тэрэнэй үрэ дүнгүүдынь коллективэй хүдэлмэриин шанарhаа, хүтэлбэрилэгшэдэй шадабари болон үүсхэлhээ бүрин дулдыдаха юм».

Эдэ болон бодото социализмын теори болон практикын бусад асуудалнууд юун тухай гэршэлнэб гэхэдэ, ленинскэ hанал бодолнууд социальна хубилалтануудай түлөө тэмсэлдэ урдынхидаал адли мүнөөшье шухала удха шанартай.

Анатолий БУТЕНКО,
философиин эрдэмэй доктор.
(АПН).

ДҮЛЭТЭ ЖЭЛНҮҮДЭЙ БААТАРНУУД

ЭРЭЛХЭГҮҮДЭЙ ЗАМААР

1976 ондо Гавриил Евтеевич Кузьменкые Улаан-Үдын локомотив-вагон заhабарилгын заводой коллектив Германиин Демократическа Республика ошохыень аяншалгын путевкоор шагнаhан юм. Тиигэжэ ажалай ба дайнай ветеран Г. Е. Кузьменко үндэр бүтээсэтэ ажалайнгаа түлөө заводой түрүү хүдэлмэришэдэй тоодо оролсожо, холын аян замда мордоо бэлэй.

Үдэшэлэн, баярай энеэдэ зугаа, холын замда аза талаантай ябахыень юрөөлэй hайн hайхан үгэнүүд. Гавриил Евтеевичэй сэдьхэлдэ юундэб даа, ехэл хүлгөөтэй байгаа hэн. Тиигэншьегүй байхын аргагүй. Ушар юуб гэбэл, хүлгөөтэ эдир наhантаяа тэрэ дахинаа уулзахаяа ябана ха юм.

Аяншалжа ябахадаа, тэдэ өөрынь наhанай немец нүхэдтэй уулзахадаа, хөөрэлдэхэдөө, «Та дайлалдаа hэн гүт?» гэжэ hураха дуранийнь хүрэдэг байгаа. Тэд тиигэжэ hураашьегүй, аягүйрхэдэг hэн.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай дүүрэhээр дүшэ гаран жэл үнгэрөө. Дайлалдажа ябахадаа немецүүдые үзэн ядадаг мэдэрэлынььшье хабар, намарай hэлгэлдэхэ бүри өөрыгөө hануулдаг hэн. Зүгөөр ухаан бодолойнь оёорто гансал hонирхол үлөө: «Аяншалгада ябахадам уулзагшадай дунда дайнда хабаадаhан хэн нэгэн ябадаг юм аа гү?..»

Энэнь миин гансал юрынлэ hонирхол байгаа. Юуб гэхэдэ, совет хүн өөрынгөө үг гарбалhаа муу муухай юумэ удаан саг соо hанажа ябадаггүй. Теэд фашизмын хүн түрэлтэндэ асарhан уйдхар зоболон хэтын хэтэдэ мартагдахагүйл. Энээн тухай Гавриил Евтеевичэй сээжын ба нюурай hорьбо шарханууд, мүнөө болотор сабиргайдань байhан дайсанай hомоной түгдэрхэй hануулан гэршэлнэ.

1941 оной июниин 22. Тэрэ үдэрые бишыхан тосхондо ажаhуудаг 15 наhатай Гавриил хүбүүн тодоор hанана. hууринай клубай модон ханада гараар зураhан плакат хадагдаа бэлэй. Тэрээн дээрэнь гитлерэй удамаршадай манай Эхэ орондо гэнэдхээн добтолhон тухай бэшэгдэнхэй байба. Мүн баhа тэрэл үдэр Гавриилай аха Иван Эхэ ороноо харатан дайсанhаа хамгаалхаяа мордоо hэн. Аяар табан жэл боложо, танкист офицер Иван Евтеевич түрэл нютагаа амиды мэндэ бусажа ерэhэн юм.

1942 оной зун Гавриилай эсэгэ Евтей Акимович дайн сэрэгтэ мордоо бэлэй. Теэд түрэл нютагаа бусажа ерэхэ золгүй байшоо. «Эсэгэ ороноо хамгаалжа, баатарай үхэлөөр унаа» гэhэн саарhан лэ ерээ hэн.

Тэрэл оной үбэл Дмитрий ахаяа баатарай замда үдэшэжэ, гэртээ еройдоол 3 хүн үлэбэ — эхэнь, Катя гэжэ дүү басаганиинь, хуулиин наhа хүсөөгүй Гавриил. 15-тай Гавриил гэрэй эзэн болобо. hургуулишье орхигдожо, ажалайнь намтар эхилбэ. Тэрэ Сибириин сэрэгшэдтэ зорюулжа, сананyудые хэдэг мастерскойдо хүдэлжэ ороо. Жэл үнгэрөөд байхада, Ленинскэ комсомолой зэргэдэ Гавриил табан нүхэдтээ хамта абтаба. Тиигэжэ тэрэл үдэр комсомолой райкомhоо гараад, сэб сэхэ военкомат ошоно, hайн дураараа сэрэгтэ эльгээхыень мэдүүлгэ барина. Гавриил Евтеевич эли тодоор hанана. Тэрэ үедэ военкомоор хүдэлжэ hэн майор Буланный эдир хүбүүдэй мэдүүлгэнүүдые абабашье, нэгэ жэл хүлеэхыень захирhан байна.

1943 оной ноябрь hарада Гавриил хүбүүнэй сэрэгтэ мордохо ээлжэ хүрэжэ ерэбэ. Үглөө, мүнөөгэй дайсантай хам орон тулалдаанда хүсэл тэрэнэй сээжэдэ бүрьлэн байгаа hэн. Тэд түрүүн hураха, сэрэгэй техникэ шудалха хэрэгтэй байба бшуу. Тиигэжэ Бийск хотодо Моздокско дивизиин 76-дахи запасной полкдо алба хэжэ эхилээ. Тэрэ полкын сэрэгшэдэй олониинь Сибириин хүбүүд hэн. Гавриил Кузьменко пулемётно батальондо дайлалдаба. Тэрэ «максим» пулемётые сүм шудалба, эрхим мэргэшэдэр буудадаг болобо.

Тиигэhээр тэрэ дайнай газар руу зорёо hэн. 2-дохи гвардейскэ армиин 32-дохи гвардейскэ Таманска дивизиин бүридэлдэ оронhон 80-дахи Севастопольско полкдо Гавриил Евтеевич Илалтын үдэр болотор дайлалдаhан байна. Тэрэнэй ябаhан полкдо сута Сапун-хадые дайлан абаhан. Бага газарые хамгаалhан баатар морягууд олон бэлэй.

Гавриил Евтеевичэй хамсыгаа шуужа, дайсантаяа хам оролсохо сагынь одоол ерэбэ. Түрүүшын тулалдаан... Немец сэрэгүүд добтолгодо хушууран орожо ерэбэ. Манайхиншье нэгэ хүндэл адляар урдаhаань бодон шуумайба. Удангүй немецүүд гэдэргээ сухаран гүйлдэжэ эхилээ hэ. Тэрэ тулалдаанда Гавриил олон дайсадые, хоёр машина hалгаанайхингаа түлөө «Эрэлхэг зоригой түлөө» гэhэн медальда хүртэhэн байна. Тиигэжэ түрүүшынгээ тулалдаанда сибириин хүбүүн бүридэhэн полкын шалгаралтын болоо. Полкын командир подполковник Яковлев булганда баяр хүргөөд, саашадаашье иимэ эрэлхэгээр тулалдахыень уряална бэлэй.

Тэрэ гэhээр олон шанга тулалдаанууд болоо. Илангаа Литвада Ремиголо шадар болоhон байлдаан мартагдахагүй бэшэ hэн. Хэдэн үдэр үргэлжэлhэн тулалдаанай hүүлээр, совет сэрэгшэд немецүүдые бута сохёо. Тиигэжэ Г. Е. Кузьменкын дайлалдажа ябаhан полк «гвардейски» гэhэн хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртөө hэн. Дайнай hүүлдэ мэдэн гэхэдэнь хүршэ частьнуудтань Иван Дмитрий хоёр аханарынь ябаhан байба.

Шауляй шадар болоhон тулалдаан. Манайхинай урдаhаа СС-эй дивизи тулажа оробо. Тэдэнэрэй хаагдаад хирэhэн юумэдэй аhалдана. Тэрэнэй танк, артиллери, самолёдууд дэмжэн улилдана. Тэдэ энэшье удаа манай гвардейскэ полк дайсанаа бута сохёо hэн. Энэ тулалдаанайнгаа түлөө полк Верховно Главнокомандаагшын баяр баясхаланда хүртөө бэлэй. Тэрэ шанга тулалдаан соогуур Гавриил Евтеевич хүндөөр шархатажа, госпитальдо орохо баатай болоо hэн. Мүнөөшье болотор баруун сабиргайдань дайсанай hомоной түгдэрхэй бии зандаа.

Паневежис хотын госпитальдо байгаараа, хүсэд эргалууланшыегүй, нэгэ эртнэлэрист нүхэрээ түрэл полкоёо бэдэрээд, ябажархёо hэн. Дивизиеэ, полкоёо, ротоёошье олоо, теэд олон нүхэдөө олоогүй бэлэй. Тэдэнь Гавриилай госпитальдо эргалуулжа байхадань, баатарай үхэлөөр амиhа алдаhан байгаа бшуу.

«Эрэлхэг зоригой түлөө» гэhэн хоёрдохи медаляа фашис снайпервые усадхаhанайнгаа түлөө Г. Е. Кузьменко абаhан байна. Энэ ушар Германиин хилэдэ дүтэлжэ ябахадань болоhон юм.

Курляндска намаг шадар болоhон тулалдаанда Гавриил үшөө дахин шархатаба. Дайсанай hомоной гүрэдхэй тэрэнэй шинелине hэтэ сохёод, үбсүүндэ хадагалаад ябаhан комсомолой билетыень хадхаад, хэбhанайнь хоорондо орсон болоhон. Дахин госпиталь... эдүүр болоод, полкоёо хүсөө... Тэрэд удангүй Мазурска намаг шадар дахин шархатаба. Энэ удаа нюур руугаа.

1945 оной февраль hарын hүүл багаар эргалуулжа ерэhэн Гавриил Евтеевич Кенигсберг шадар байhан полкдоо бусажа ерэбэ. Тиигэжэ тэрэ батальоной командирай орлогшо капитан Толдинай ординарец болгогдон томилогдоhон байгаа.

Удангүй Илалтын үдэр мандан ерэбэ.

Дайсанаа даража, даагаа hүүлдэбэшье, Гавриил Евтеевич 1950 он болотор Совет Армида албаа хүсэдхөө hэн. Хойто жэлынь тэрэ Улаан-Үдэ ерэжэ, паровозвагон заhабарилгын заводто хүдэлжэ эхилээ hэн. Тэрэ гэhэн сагhаа мүнөө хүрэтэр ажаллаhаар. Эрэлхэг солдадай харгы зам Эхэ оронойнгоо жаргалтай ажаhуухын түлөө үргэлжэлhөөр.

Ю. БУДАНОВ,
СССР-эй Журналистнуудай холбооной гэшүүн.

Уласхоорондын шэнжэлэл

ТЭМСЭЛЭЭ ҮРГЭЛЖЭЛҮҮЛХЭ ЭРМЭЛ[ЗЭЛ]

Холбоото Штадуудай апрелиин 10-да ядерна тэhэлэлгэ хэhэн ушараар Совет правительствын хэhэн мэдүүлгэ бүхы дэлхэй дээрэ айхабтар ехэ анхарал татаба. Ядерна буу зэбсэгүүдэй туршалгые болюулха асуудал шиидхэхын түлөө hуларшагүй хүсэтэйгөөр тэмсэхэ гэжэ тэрэ мэдүүлгэ дотор элирхэйлэгдэhэн хүсэл эрмэлзэлдэ гүрэнэй ба ниитын ажал ябуулагшад, эрдэмтэд болон политическэ байдал шэнжэлэгшэд үндэр сэгнэлтэ үгэжэ байна.

Ядерна зэбсэгүүдые усадхалгын имагтал энэ асуудал Советскэ Союзаар дэлхэйн арадуудай гол анхаралда юундэ табигдаhан гээшэб? Энэ асуудал өөртөө харюу үгэхэ ёhотой. Мүнөө дэлхэй дээрэхи ядерна хэрэгсэлнүүдэй нөөсэ хада уулын зэргэ ехэ болонхой. Энэ ехэ нөөсэнь дэлхэй дээрэхи амиды бүхы юумые үгы хэхэдэ хүрэхэ. Хүн түрэлтэнэй өөhэдыгөө еоhэдөө үгы хэхэгүйнь тулада ядерна зэбсэгүүдэй нөөсэнүүдые хороохо ба усадхаха эрилтэ эрид шангаар табигдана. Туршалгын тэhэлэлгэнүүдые хэнгүйгөөр ядерна зэбсэгүүдые hэльбэн шэнэлхэ ба шэнэ түхэлэй зэбсэгүүдые бүтээхын аргагүй ха юм.

Ядерна зэбсэгүүдые хуряан абаха хэрэгтэ шухала түлхисэ хэхэ талаар hайн hайхан жэшээ харуулха хүсэл эрмэлзэлээр Советскэ Союз эрид зоримгой иимэ алхам хэhэн гэбэл: США-гай авиациин Хиросима хото дээрэ атомна бомбо хаяhаар 40 жэлэй гүйсэhэн үдэр (1985 оной августын 6-да) ядерна тэhэлэлгээ нэгэн талаhаа даб дээрэ зогсооhон гээшэ. Иимэ юумэ хэхын тулада тусхай программын дүүргэлтые таhалдуулха, сэрэгэй ба экономическа хохидолдо орохо баатай болоhон.

Түрүүн 1985 оной эсэс болотор соносхогдоhон тэрэ зогсоолгын болзор хоер дахин hунаагдаhан байна. Тиимэ hунаалга хэхэ бүхэндөө манай орон ядерна тэhэлэлгын нэгэн талын зогсоолго саг үргэлжын бэшэ, тусхай болзортой, СССР тэрээнhээ сааша хүлеэхэ аргагүй гэжэ hануулдаг байhан. Тэрэ болзорынь манай ороной, манай союзнигуудай аюулгүй байдалай аша туhын хэрэгүүдээр тодорхойлогдоно ха юм.

Совет гүрэнэй эдэбхи үүсхэл дэлхэйн ушар байдал зүбөөр ойлгодог бүхы хүнүүдээр айхабтар үргэнөөр hайшаан дэмжэгдэнхэй. КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь М. С. Горбачевой 1986 оной мартын 29-дэ совет телевиденеэр хэлэhэн үгэ эб найрамдалда дуратай хүсэнүүдэй ядерна зэбсэгүүдые хорихын түлөө тэмсэлдэ шэнэ эршэ оруулhан. Ядерна бүхы тэhэлэлгэнүүдые болюулха тухай үгээ ойлголсохо ябадал түйлахын тулада Европо түбиин ниислэлнүүдэй али нэгэндэ США-гай президент Р. Рейгантэй уулзалга үнгэргэхэ тухай дурадхал тиихэдэ хэгдэhэн байна.

СССР ба США хоёрой хооронд[ын] тушаалтадай уулзалга үнгэргэхэ ... вет дурадхалые дэмжэн абаха ... шууд эрилтэтэй хандалгануудаар ... ба резолюцинууд Америкын ... аргагүй олоор эльгээгдэжэ захир... шье Америкын президент уулзалга ... санхай. Энэ ушар хадаа американ ... долой моральна ба политическэ ... ахир hула, бүтэмжэтэйгөөр хөөрэлдэ... хээр бэлэн бэшэ байhание гэрш... руулна. Аргентинын, Индиин, ... Танзаниин, Швециин ба Грециин ... лэгшэдэй эльгээhэн хамтын бэшэг ... болгон, президент Рейганэй 1986 оной ... тын 14-дэ хэhэн мэдүүлгэhээ мэдэ... лоhоной ёhоор, США-гай захиргаан ... дээрээ ядерна туршалгануудые ... хай хэлсээнүүдэй хойноhоо ажа... хэ хиналта шалгалтын хэмжээн... рюута хубилгана, орёо болгоно.

Вашингтоной бодото хүсэл ... нэгэн ямар нэгэ hэжэгтэй, мар... жашье болоо гэхээр. Теэд апрел[иин] ... да Невада штадай ядерна поли[гон] ... hэлэлгэ хэгдээл ха юм даа. Ядерна ... зэбсэгүүдые ехээр бүтээн гаргаха ... сооххо тон hайн арга боломжые ... тэрэ туршалгаараа тэhэ сохижо ... дэ тиигэбэб гэхэдэ, ядерна тэhэлэлгэ ... люулха зорилго хадаа США-гай ... хараhан ба сэрэгэй хүсэнэй ... садhаа булюу байдалтай болон ... хүсэлэл оролдолготой огто таар... Иимэ эрхэ байдалда совет правительство ... да ядерна ямаршье тэhэлэлгэ ... далhаа бэеэ бариха талаар нэгэн ... бэе дээрээ даажа абаhан уялга ... hээ саашадаа бэеэ сүлөөлбэдби ... дүүлхэhээ ондоо юумэн үгы бол...

Тэрээнhээ ондоо ямаршье ... болоhон дээрэhээ Советскэ Союз ... энэ алхамые дэлхэйн олониитэ ... ойлгон абаа. Гэхэтэй хамта США-... hаа энэ хэрэгые шиидхэлгэдэ ... гэhэн харюугай үгын хэлэгдээ ... ядерна бүхы тэhэлэлгэ ямаршье ... хин зогсоохоор бэлэн байнабди ... вет правительствын мэдүүлгэ до... дэhэние дэлхэйн олониитэ ... дэмжэнэ. Ядерна туршалгануудые ... дүүрэнээр болюулха тушаа хөөрэл... шолуултагүйгөөр эхилхэ тухай Со... юзай дурадхалые дэлхэйн эб н[айрамдал]... да дуратай бүхы хүнүүд hайшаа... скэ Союз эдэ дурадхалнуудаараа ... рондын аюулгүй байдалай, ядерна ... гүйгөөр амгалан тайбанаар ... аша туhын хэрэгүүдые аршалан ... на гээд ядерна талаар зүб ... политикын түлөө тэмсэлэй амери... тедэй хүтэлбэрилэгшэдэй нэгэн ... гэгшэ онсолон тэмдэглээ.

ГЭМТЭ МУУХАЙ ЯБУУЛГ[А]

Холбоото Штадууд хуули буса, ээлжээтэ гэмтэ ябуулгаяа хэбэ. Американ самолёдууд апрелиин 14—15-най hүни нягта наринаар зохёогдоhон түсэбөөр Ливиин Триполи ба Бенгази хотонуудые хэдэн дахин бомбодоо. Президент Р. Рейганэй, гүрэнэй секретарь Дж. Шульцын хэлэhэн үгэнүүдээр США-гай захиргаан энэ харата муухай гэмтэ добтолгоёо «бэеэ хамгаалгын ябуулга», тэрэ хадаа «миил манай эрхэ бэшэ, харин манай уялга» гэжэ сагааруулха hэдэлгэ гаргаа.

Энэ ушарал бодото дээрээ Америкын эрьеэhээ хэдэн мянган километр холо байhан багахан гүрэндэ харшаар хэгдэhэн ээрхэг түримхэй гэмтэ ябуулга болоно, тэрээндэ ямаршье сагааруулга байха ёhогүй. Бандит ёhоной энэ добтолгодо эгээл иимэ сэгнэлтэ дэлхэйн нэгэдэлээр үгтэнхэй. Энэ харата ябуулгаараа Вашингтон бага гүрэнүүд болон арадуудай аша туhын хэрэгүүдтэ бүдүүлиг муухайгаар хандадагаа уласхоорондын харилсаануудта хүсэ хэрэглэхэ ябадалые хориhон ООН-ой уставые хэрэгсээнгүй байhанаа харуулба.

Мүнөө Вашингтондо илалтын барабан наяргаhаар. «Холбоото Штадууд илалта түйлаа», американ летчигууд «өөhэдынгөө уялга амжалтатайгаар дүүргээ», «тэдэнэр өөhэдыгөө зориг түгэлдэрөөр харуулаа» гэжэ мэдүүлhэн президентынгээ үгэдэ американ ура-патриодууд болон шовинистнууд альга ташана, омогорхон баясана. Электрын гэрэлээр яларан байhан городой хүн зоной ажаhуудаг кварталнуудые зэрлиг муухайгаар бомбодон, үтэлhэн хүнүүдые, эхэнэрнүүд болон үхибүүдые алахадань, үнэхөөрөөшье, «баатаршалга» хэрэгтэй байжа болоо. Хүн зониие алаха, хюдаха талаар гүрэнэй зүгhөө хэгдэhэн зэбүүрхэмэ муухай энэ ябуулгаяа президент Рейган «үрдижэ ябуулга» гэжэ нэрлээ.

Америкын ээрхэг түримхэй энэ добтолго хадаа дэлхэйн бүхы олониитэдэ бэеэ зүриhэн бүдүүлиг муухай ааша болоно гээд Совет правительствын мэдүүлгэ дотор хэлэгдэнэ. Мүнөө Вашингтондо ямаршье баримтануудаар бэеэ сагааруулхые хэды оролдоошье hаань, Холбоото Штадуудай захиргаан дэлхэй дээрэ[хи] дуу шанга байдалай, олон мил[лион] зоной хуби заяанай хэрэгтэ ... гүйгөөр хандалгын гол гэмтэн ...

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна [секретарь] М. С. Горбачев американ хуули ... гэмтэ ябуулгын нүгөөдэ, аюулта... дэлхэйн олониитын анхаралые ... байна. Тэрэнь хадаа, тодорхойлон ... Советскэ Союзай эб найрамда[лай] ... үүсхэлнүүдтэ харюу болгон, ул[асхоорон]дын харилсаануудые hайжаруулха ... муудые бэдэрэлгэдэ хаалта таб[иха] ... вет-американ дээдэ тушаалтадай ... дэ болоhон уулзалгын hүүлээр ... эхилhэн бүтэмжэтэй ба этигэн ... бодомжонуудые унтараахын ... дэжэ байhан харата ябуулганууд...

Ливидэ эсэргүүгээр США-гай ... hан ээрхэг түримхэй харата ябу[улга] ... вет правительство эрид шууд бү... тэрэнээ дары түргэн болюулха эр[илтэ] ... ба. СССР ба США хоёрой хоор[ондохи] ... рилсаануудта иимэрхүү ябуулган ... лөөлэнгүй байха аргагүй тушаа ... тэлбэриин уридшалан хэhэн ... Вашингтон анхарал хандуулаагүй ... Ушар иимэhээ майн хахадаар ... хөөр хараалагдажа байhан Совет ... зай ба Холбоото Штадуудай га[даадын] ... рэгүүдэй министрнүүдэй уулзалга ... нэй эрхэ байдалда бэелүүлэгдэ... байhанда американ захиргаан ... гэмнэхэ зэргэтэй.

Американ империализмын ээрх[эг] ... хэй харата ябуулгын хохидол... Ливиин арадтай hаналаа нэгэдэ... лөөн дэлхэй дээрэ улам үргэдэж... Арадуудай хамтын хүсэлэл ... заналта хэхэ ба айлгаха политик... рамдалай ба уласхоорондын аю[улгүй] ... далай аша туhын хэрэгүүдтэ ... таарахагүй политикые хэтэ мүнхэ... хаха шухала байhан тушаа совет ... ствын хэhэн эрид шанга мэдүү[лгэ] ... дэлхэйн hайн hайхан hаналтай ... рандаа hайшаан дэмжэнэ.

Г. Ш...

АНГУУШАД ОЛЗО ОМОГТОЙ

1985—1986 онуудай намар үбэлэй агнуури-олзоборилгын хаhа дүүрэжэ, Буркоопсоюзай коопзверопромхозуудай трест нэгэдэхи кварталай хүдэлмэриин дүн гаргаба. Коопзверпромхозуудай коллективүүд Коммунис партиингаа ээлжээтэ XXVII съездэ зорюулагдаhан уялгануудаа нэрэтэй түрэтэйгээр дүүргэжэ, дурсагдаhан сагай хугасаа соо ажалай ехэ амжалта туйлаба. Дүн хамта 392.840 түхэригэй «зөөлэн алтан» гүрэнэй жасада тушаагдажа, ангай арhа бэлэдхэхэ түсэб, 196,4 процент дүүргэгдэhэн байна.

Нэгэдэхи кварталай туршада хамтадаа 30.281 хэрмэн, 3892 шандаган, 1045 үен, 1537 hолонго, 2207 булган, 54 үнэгэн, 37 бүдүүн хүзүүн, 66 шэлүүhэн, 16 зээгэн, 47 шоно баригдаа.

Прибайкалиин, Хойто-Байгалай болон Баунтын районуудай ангуушад эрхим дүнгүүдээрээ шалгарба. Жэшээнь, Прибайкалиин районой коопзверпромхоз 25.000 түхэригэй зэрлиг ангай арhа тушааха түсэбөө 58 048 түхэригтэ хүргэжэ, даабаряа 232,2 процент дүүргэжэ шадаа. Энэл агнууриин ажахын олзоборилгошод бүхыдөө 2 571 хэрмэ, 74 үен, 174 шандага, 398 hолонго, 443 булга, 4 шэлүүhэ барижа, гүрэндэ тушааhан байна. Энэ коопзверпромхозой штатна ангуушан Р. Г. Баёв 6 952 түхэригөөр сэгнэгдэhэн 54 булганай, 185 ондатрын, 20 хэрмэнэй, 3 hолонгын арhа бэлэдхэлэй пунктда асарба.

Хойто-Байгалай районой коопзверопромхоз 65 095 түхэригэй ангай арhа Эрхүүгэй баазада ябуулхадаа, түсэбөө 230 процент дүүргэбэ. Эндэ 3 241 хэрмэнэй, 403 үенэй, 125 шандаганай, 17 hолонгын, 467 булганай, 2 шоноын арhан бэлэдхэгдээ. Энэ ажахын штатна ангуушан М. Я. Назаров 603 ондатра, 93 хэрмэ, 20 булга барина байна.

Баунтын районой коопзверопромхоз 113 614 түхэригэй агнууриин продукци гүрэндэ тушаажа, түсэбөө 207,7 процент дүүргэжэ шадаба. Эндэхи ангуушад 8 448 хэрмэ, 360 үен, 1 863 шандага, 317 hолонго, 552 булга, 16 шэлүүhэ, 2 шоно баринхай, хүбшэhөө баян олзотой бусаба. Энэ ажахын ангуушад хабхаан занганyудые шадамар бэрхээр хэрэглэдэг болонхой. Дүршэл ехэтэй штатна ангуушан П. Н. Емельянов 8000 түхэригэй 60 булга, 100 хэрмэ, 48 хүдүү барижа, социалис мүрысөөндэ шалгарба

8 коопзверопромхозой ангуушад 1986 оной түрүүшын гурбан hарын туршада 136 бугын, 28 хандагайн, 188 гүрөөhэнэй, 4 бодон гахайн, 36 хүдэрын, 10 зэрлиг орын, 1 баабгайн хамтадаа 229,7 центнер ангай мяха тушааhан байна.

М. ТЫЛЫКОВ,
Буркоопсоюзай коопзверопромхозуудай трестын охотовед.

ХИЛЫН саанаhаа
ТАСС АПН

БАТА НЭГЭДЭЛТЭЙГЭЭР

БЕРЛИН. СЕПГ-гэй XI съездын делегадууд партиин Центральна Комитедэй тоосоое гурбадахи үдэрөө зүбшэн хэлсэжэ байна. Үнгэрhэн түсэбтэ табан жэлэй хүдэлмэриин дүнгүүдые шэнжэлхэдээ, республикын партийна организацинууд ажалай бүтээсэ болон шанар дээшэлүүлхэ арга олгоhон оршон байдал коллективүүдтэ байгуулжа шадаhан байгаа гэжэ тэмдэглэбэ. Ажалшадай hуудал байдалые улам hайжаруулха талаар ехэ юумэн хэгдээ. Тэрэшэлэн хэрэглэгдээгүй арга нөөсэнүүд тухай хөөрэлдөөн болоно.

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь М. С. Горбачевой съезд дээрэ хэлэhэн гүнзэгы удхатай үгэ мартагдашагүй дурасхаал үлөөбэ гэжэ ГДР-эй коммунистнуудай дээдэ хуралдаанай делегадууд болон айлшад нэгэн hаналтайгаар мэдүүлнэ. КПСС-эй делегацие толгойлогшо оронойнгоо түйлаhан амжалтанууд тухай хэлэхэдээ, совет обществын урда табигдаhан зорилгонууд тухай мүн лэ хэлэбэ гэжэ тэдэнэр тэмдэглэбэ.

Эрдэм-техникын, экономическа ба социальна дэбжэлтые хурдадхахын тула ниитын шэнэ байгуулалтын булюу талые бүри үрэ түгэсөөр хэрэглэхэ шухала гэжэ ГДР-эй коммунистнууд тоолоно.

М. С. Горбачевой хэлэhэн үгэ соо дэлхэйн арадуудай хуби заяанай түлөө харюусалгын гүнзэгы мэдэрэл элеэр харуулагдаба гэжэ үгэ хэлэгшэд онсолон зааба. «Уласхоорондын судьягай» үүргэ дүүргэхые hэдэhэн американ захиргаанай харата ябуулгануудые тэдэнэр шоо үзэн буруушаана, Вашингтоной хархис хэрэгүүдые Баруун Европын гүрэнүүдэй дундаhаа дэмжэгшэдые шүүмжэлнэ.

ФРЕЛИМО ПАРТИИН ЦК-гай ПОЛИТБЮРОГОЙ КОММЮНИКЕ

МАПУТУ. СССР-тэй харилсаа холбоо тогтоолго Мозамбигай национальна бэеэ дааhан байдалые бэхижүүлгын, социалис обществын үндэhэ hуури байгуулгын шухала эрхэ нүхэсэл мүн болоно гэжэ ФРЕЛИМО партиин ЦК-гай Политбюро тоолоно. Мозамбигай Арадай Республикын президент Самора Машелэй албанай хэрэгээр Советскэ Союзда ошожо ерэлгэ хоёр талын харилсаае хүгжөөхэ хэрэгтэ шэнэ шата болобо гэжэ ФРЕЛИМО партиин ЦК-гай Политбюрогой эндэ толилогдоhон коммюнике соо хэлэгдэнэ.

НРМ-эй президентын болон КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь М. С. Горбачевой хоорондо Москвада болоhон хөөрэлдөөнүүдэй үедэ түйлагдаhан үрэ дүнгүүдые Политбюро бүрин хүсэдөөр hайшааба. Элдэб асуудалнуудаар хоёр ороной хоорондохи харилсаае бэхижүүлхэ талаар шэглүүлэгдэhэн үнэн сэхэ хөөрэлдөөнүүдые хэхэ гээшэ шухала удха шанартай гэжэ коммюнике соо тэмдэглэгдэнэ.

ЯПОН. Энэ ороной ниислэл хотын Касумигасэки гэжэ районда олон мянган хүнэй хабаадалгатай митинг боложо: «Манда истребительнүүд ба дайшалхы онгосонууд бэшэ, hургуулинууд, больницанууд хэрэгтэй» гэhэн эрилтэ табигдаа.
ТАСС-ай фотохронико.

ЛЕНИНСКЭ СУББОТНИК

СОФИ. Хүдэлмэришэдэй, хүдөөгэй ажалшадай, гүрэнэй болон ниитын эмхинүүдэй алба хаагшадай, hурагшадай, пенсионернүүдэй хубсаhые габшагай ажалай hайндэрэй hүлдэ болохо улаан бантнууд гоёон шэмэглэбэ. В. И. Ленинэй түрэhөөр 116 жэлэй ойдо зорюулагдаhан коммунис субботник бүхы Болгари соогуур политическэ ба ажалай ехэ дэбжэлтын оршон байдалда үнгэрөө.

Ленинскэ субботник Софида 15-дахяа үнгэргэгдэбэ. Ниислэл хотын хэдэн зуугаад мянган хүн зон хүдэлмэриингөө газарта, сквернүүд, паркнууд соо, үйлсэ гудамжануудта, талмайнууд дээрэ ажаллаhан байгаа. Тиихэдээ тэдэ оронойнгоо экономическа хүсые арьбалхаhан, БКП-гэй социальна политикые бэелүүлгэдэ горитой хубитала оруулhан, түрэл хотынгоо түхэл шэнжые бүри болбосон hайн болгоhон байха юм.

Болгариин бусад хото городуудта, hуурин тосхонуудта агууехэ үүсхэлые бодотоор бэелүүлгые элирхэйлэн гэршэлhэн ажалай эдэбхи үүсхэл, ехэ эмхидхэл тухай мэдээсэлнүүд коммунис субботнигой түбэй штабта ороно. Ашаглалгада оруулагдаха объектнүүд дээрэ, тэрэ тоодо Козлодуй болон Беленэдэхи атомна электростанцинуудта, «Марица—Восток» гэжэ элиэ хүсэнэй комплексдо, «Чапра» гэжэ электростанцида «Улаан субботын» хүндэлэлдэ зорюулаглаhан ажалай вахта жагсаагдаба.

ЛИВИИН ХҮЛГӨӨТЭ ГУРБАДАХИ ҮДЭР

ТРИПОЛИ. Апрелиин 16-най hүни Ливиин ниислэл хотодо хүлгөөтэй байба. Боро хараанай боложо захалхада, хүнүүд американ авиациин шэнэ добтолгонуудта бэлдэжэ захалаа. Үйлсэнүүдтэ патрульнууд табигдаhан, зарим бүлэнэр эгээл аюултай районуудhаа холодуулагдаhан байна. Түбэй үйлсэнүүдэй нэгэндэ миниин автомашиныe бүлэг залуу хүнүүд зогсообо. Фарынь тоhон шэрээр будахын тула бүхы автомобильнуудые зогсоожо байгаа. hүниин сагта нарин нягта халхабша хэхэ гээшэ Триполиин ажабайдалай эгээл гол эрилтэнүүдэй нэгэниинь болоно.

Үдэшын 9 часта самолёдууд харагдаагүйшье hаа, дүтэ хүнхинэхэнь соностоно. Тиигээшье hаань, городой заха булангуудта табигдаhан Ливиин ПВО-гой хэрэгсэлнүүд дайсанай нашангуудые буугай гал дүлөөр угтаhан байгаа.

Ливиин революциин хүтэлбэрилэгшэ М. Каддафи үдэшэ орой Ливиин телевиденеэр үгэ хэлэбэ. Тэрэнэй түбшэн даруу хоолой оршон байдалда зүб сэгнэлтэ үгэлгэ, бүхы орон дотор телевизор хаража байhан олон зуугаад мянган хүнүүдэй зүрхэ сэдьхэлдэ этигэл найдал түрүүлбэ. Үгы, Сагаан байшан Ливиин арадые үбдэг дээрэнь hүгэдүүлжэ, империализмда эсэргүү бата хараа шэглэлhээ арсахыень Джамахирние баадхажа шадабагүй. Истребительнүүдшье, ракетэнүүдшье, бомбонуудшье Капитолиин гүбээ дээрэхи стратегүүдтэ туhалбагүй. Олон арбаад амгалан тайбан хүнүүдые алалга, хюдалга американ империализмын ээрхэг түримхэй ябуулгын бодото нюур шарайе бүхы дэлхэй дээрэ элишэлэн харуулба. Рейган болон Ливидэ эсэргүү шуhата муухай ябуулгые сэхэ дэмжэн тухирагша госпожа Тэтчер үхиоүүдэй алууршад боложо, түүхын урда гэмээ амсаха ёhотой гэжэ Ливиин хүтэлбэрилэгшэ үгэ хэлэхэдээ тэмдэглээ.

Ливиин революциин хүтэлбэрилэгшэ М. Каддафида КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь М. С. Горбачевой эльгээhэн бэшэг Ливиин хүн зоной анхарал татаа.

Мүнөө Ливиин ниислэл хотодохи байдал хэмдээ орожо байна. Олохон магазинууд нээгдээ, эмхи зургаанууд хүдэлнэ, hэргээлгын хүдэлмэри хэhэнэй hүүлээр Триполи хотын уласхоорондын аэропорт дахинаа хүдэлжэ захалба.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаhанда. «Аха дүү орондо болоhон уулзалганууд» — КПСС-эй делегациин Германиин Демократическа Республикада ошоод байhан тухай ТАСС-ай мэдээсэлнүүд. Мүнөөдэр — В. И. Ленинэй түрэhөөр 116 жэлэй ой» — ТАСС-ай фото-мэдээсэл. «Улаан суббото» республика доторнай» — мэдээсэлнүүдэй суглуулбари.

Хоёрдохи хуудаhанда. КПСС-эй XXVII съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын түлөө. «Шэнэдхэн хубилалгын түсэбүүд» — КПСС-эй Северобайкальска горкомой пленумhээ В. Медведевэй хэhэн тэмдэглэлнүүд. Совeдүүдэй хүдэлмэри. «Гол звено» — Д. Буркинагай статья. Табан жэлэй түрүүшүүл. «Зүрхэнэй эрмэлзэл» — Е. Деркачай статья. Түргэдхэлгын шэглэлээр. «Программын хэшээлнүүд» — Д. Сыреновагай статья. Республикын нютаг нютагай hонин.

Гурбадахи хуудаhанда. Мүнөөдэр — В. И. Ленинэй түрэhөөр 116 жэлэй ой. «Ильичэй hургаалаар» — И. Романсвай статья. Арадай мүнхэ дурасхаалда. «Бургааhанай нюусанууд» — И. Казанцевай статья. Хараhан хүнэй hанамжа дурасхаалнууд. «Вождиин түрүүшын хүшөө» — К. Поповой корреспонденци. «Лениниаnын хэблэл» — ТАСС-ай мэдээсэл.

Дүрбэдэхи хуудаhанда. «Патриот». «Зорилгоёо мэдэнэб» — Г. Романюгай корреспонденци. «Аха дүү Волковуудай нэрэмжэтэ» — О. Березковой статья. «Эрэлхэг комбриг» — А. Гуружаповай статья, «Сержант, хэзээдэшье шамайе мартахагүйб» — С. Хандажаповай корреспонденци.

Сонирхо экран

В. И. ЛЕНИНЭЙ ТҮРЭhЭН ҮДЭР

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00 — «Время». 9.45 — Спортын hонин. 10.15 — «Семья Ульяновых» — уран hайханай фильм. 11.35 — Шэнэ hонин (11.40 хүрэтэр). 15.30 — Шэнэ hонин. 15.45 — «Письма к матери» — баримтата фильм. 16.35 — Революционно дуунай ансамбль дуулаха. 16.55 — «Эжын hургуули». 17.25 — Баримтата фильм. 18.10 — Баруун Европын болон Америкын Коммунис партинуудай хүтэлбэрилэгшэдтэй хөөрэлдөөн.

Улаан-Үдэ. 18.30 — «Байгалай үмэнэхи газар дээрэ». 19.10 — «Байгал» — мэдээсэлэй программа.

Москва. 19.30 — Хоккейгээр дэлхэйн чемпионат. ЧССР-эй болон Канадын суглуулагдамал команданууд. 21.55 — В. И. Ленинэй түрэhөөр 116 жэлэй ойдо зорюулагдаhан баярай суглаан ба концерт.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00 — Үглөөнэй гимнастика. 9.15 — Баримтата фильм. 9.35, 10.35 — Байгаали шэнжэлгэ. 2-дохи класс. 9.55 — Техникын шэнэ зүйлнүүд. 10.05, 13.40 — Француз хэлэн. 10.55 — Багашуулда геометри. 11.05 — СПТУ-гай hурагшадта. Гоё hайханиие ойлгожо hургаха. 11.35, 12.40 — Ботаника. 5-дахи класс. 11.55 — Баримтата фильм. 12.10 — «Шатарай hургуули». 13.00 — Түүхэ. 8-дахи класс. 13.30 — Арадай ажахыда телемеханика. 14.10 — Б. Полевой. «Повесть о настоящем человеке». 14.40 — «Шиниин ленинскэ библиотекэ». 15.20 — Людвиг-Ван Бетховен найруулганууд. ... hонин. 18.30 — ... ев. Оркестрэй ... тепиано дээрэ ... 3-дахи номерой ... церт. 19.00 — ...

Улаан-Үдэ. 19.30 ... нин. 19.45 — «... грамма. 20.15 — ... 20.20 — «Паспорт ... телефильм.

Москва. 21.00 ... нойрсогты, ... — «Элүүр энхэ ... — Цюрихэй ... рэй концерт. ... тата фильм. ... 23.50 — Хоккейгээр ... пионат. СССР-эй ... гай суглуулагда... нууд.

Редактор
Р. Б. ГАР...

МАНАЙ АДРЕС, ТЕЛЕФОНУУД: ИНДЕКС 670000

УЛАН-УДЭ, ул. КАЛАНДАРИШВИЛИ, 23, редактор—2-50-96, приемная—2-54-54, зам. редактора—2-68-08, зам. редактора 2-62-62, отв. секретарь—2-50-52, секретариат—2-66-76, отделы: партийной жизни—2-34-05, пропаганды—2-56-23, промышленности и строительства—2-61-35, сельского хозяйства—2-64-36, 2-63-86, советского строительства и быта—2-69-58, культуры и школ—2-60-21, 2-57-63, информации—2-60-91, переводов—2-54-93, писем и селькоров—2-67-81, корректорская—2-33-61, выпускающие—2-35-95, отдел объявлений—2-65-54.

Республиканская типография Государственного комитета Бурятской АССР по делам издательств, полиграфии и книжной торговли г. Улан-Удэ ул. Ленина 35. Н-01410. Заказ № 94. Индекс 04609